Mr. I. PENIKS
4223 Dorchester Str. W.
Montreal 6, P.Q.

The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.
Published Twice Weekly
by the DAUGAVAS VANAGS
Editorial and Business Offices:
123 Huron St., Toronto, Ont. Canada
Telephone — WA 0792
Editor in USA: A. Zvērinš,
102—15 85 Drive Richmond Hill 18, N. Y. USA
Tel.: Virginia 9 -7778
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL, POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA

LATVIJA
AMERIKĀ

Nr. 73/96 TREŠDIEN, 1952. G. 17. SEPTEMBRĪ 2. GADS

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās.
Izdevējs — Apgāds DAUGAVAS VANAGS
Galvenais redaktors — INGRIDA VIKSNA
Redakcija un kantoris:
123 Huron St., Toronto, Ont. Canada
Telefons — WA 0792
ASV redakcija: A. Zvērinš,
102—15 85 Drive, Richmond Hill 18, N. Y., USA
Tel.: Virginia 9 -7778
Abonēšanas maksa ASV un Kanadā:
par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.50;
par 6 mēn. $8.50; par 1 gadu $16.—.
Sludinājumu maksa:
sīkā daļā $1.40; tekstā $2.80
par vienu collas telpu 1 slejā

SABIEDROTO FLOTES MANEVRI BALTIJAS JŪRĀ

Kopenhagenā. Pag. sestdien sākās angļu, amerikāņu, franču, dāņu un norvēģu kara flotes manevri Baltijas un Ziemeļu jūrā. Manevros piedalās pavisam ap 160 dažāda lieluma kara kuģi, lidmašīnu bazes kuģi un zemūdenes ar kopējo jūrnieku un desanta karaspēka stiprumu — 80 tūkst. Lielākā daļa no kara kuģiem atrodas Ziemeļjūrā, savā darbības joslā ietverot Norvēģijas ziemeļus, bet viena daļa kara kuģu manevrē Baltijas jūrā ap Bornholmas salu un Zviedrijas piekrasti.

Par šiem manevriem ļoti dzīvi interesējas krievu prese, skaļi protestējot it sevišķi pret amerikāņu kara kuģu iebraukšanu Baltijas jūrā. Komūnisti savu protestu pamato ar to, ka Baltijas jūra atrodoties krievu ietekmju sfairā, kurā Savienotās Valstis tagad cenšoties „ielauzties".

Patiesībā krieviem ir maz tiesību protestēt pret Rietumu sabiedroto kuģu manevrēšanu Baltijas jūrā, jo tā taču krieviem nepieder; un pārējās valstis — Dānija, Zviedrija, Rietumvācija un Norvēģija ir daudz vairāk ieinteresētas par Baltijas jūru un tās piekrasti.

Ir zīmīgi, ka pašreiz Baltijas jūrā manevri ir arī zviedru kara kuģiem, kas neietilpst kopējā Eiropas aizsardzības sistēmā.

Lieli manevri arī Rietumu sauszemes armijām

Hamburgā. — Šonedēļ plaši manevri ir arī sabiedroto armijām Rietumvācijā, kur piedalās ap 250.000 piecu Rietumu demokratiju karavīru.

Hitlera padomnieks Irānā

Teherānā. — Irānas parlaments atlicis uz dažām dienām debates par ASV un Lielbritanijas iesniegto priekšlikumu naftas jautājumā. Lēmums par debašu atlikšanu uz vēlāku laiku pienemts slēgtā sēdē. Jādomā, ka tas darīts, lai dotu premjēram Mosadegham vairāk laika izstrādāt pašam savus priekšlikumus, ko ar parlamenta starpniecību varētu netieši ieteikt amerikāņiem un britiem.

Pēc Mosadegha pirmās asās atbildes stāvoklis esot uzlabojies tanī ziņā, ka viņš tomēr negribot strupi aizcirst durvis uz sarunām ar britiem. Drīzāk, viņš tās vēlotiesi pavērt plašāk, bet gan ar skaidru nodomu, lai vienotos ar britiem tikai tad, ja pēdējie ievērotu irāniešu principiālās prasības par saimnieciskiem pakalpojumiem neprasīt politiskas maksas.

Irānu sasniedzis Hitlera finanču burvis Dr. Šachts. Viņš divi stundas apspriedies ar Mosadegh-hu. Pēc apspriedes pēdējais neesot bijis ar visai gaišu vaigu, kaut arī atteicies dot jebkādas ziņas par sarunu norisi un saturu.

Pieņem, ka Mosadeghs ir jautājis Šachta padomu, kā rīkoties, lai saglābtu Irānas saimniecību tādā gadījumā, ja neizdodas vienoties ar britiem.

ŠACHTS AIZBRAUC NO IRĀNAS

Teherānā. — Vācu bij. finanču eksperts Dr. Hjalmars Šachts savu apciemojumu pie Mosadegha valdības beidzis un dodas atpakaļ uz Vāciju. Pirms izlidošanas viņš izteicās, ka persu tautai jāstrādājot daudz vairāk, ja tā vēlas uzlabot savu saimniecisko stāvokli. Viņš atteicās izteikties par saviem atziņumiem un priekšlikumiem par Irānas financiālā stāvokļa uzlabošanu; par to viņš vēlāk došot speciālu pārskatu. Arī par ellas avotu piederību un to pareizāku izmantošanu Šachts neko neizteicās, aizbildinoties, ka šis problēmas ietilpstot politiku darbības sfairā.

Mosadeghs šodien ieradās pie Irānas šacha, ar kuru viņam bija garākas apspriedes.

Īdens dodas pie Tito

Londonā. — Svētdien, Anglijas ārlietu ministrs Antonijs Īdens, lielāka ārlietu resora darbinieku skaita pavadībā devās uz Dienvidslaviju, lai apspriestos ar Tito par diplomātisku, saimniecisku un militāru attiecsmju pastiprināšanu ar Dienvidslavijas valdību. Pēdējā ir jo sevišķi ieinteresēta financiālā pabalstā, kā arī jaunu kara materiālu iegūšanā no Anglijas un ASV.

Pa ceļam uz Dienvidslaviju Īdens apstāsies arī Strasburgā, lai piedalītos Eiropas Padomes (Council of Europe) apspriedēs ar citiem Eiropas valstu ārlietu ministriem.

Atceļā no Tito apciemojuma, Īdens apstāsies Vīnē, lai mēģinātu uzlabot pašreiz diezgan vēsās attieksmes ar Austrijas valdību.

KOMŪNISMA TAUSTEKĻI PACIFIKĀ

Kanberā. — Komentējot ziņu par nākamo komūnistu organizēto „miera kongresu", kas septembra beigās sanāk sarkanās Ķīnas metropolē Peipingā, Austrālijas premjērs Roberts Menzijs izteicies, ka tas nebūs nekāds miera kongress, bet gan kārtējā Kremlim paklausīgo propagandistu sanāksme. Sludinādams, ka šis „miera kongress' ir domāts tautām un valstīm, kas ietelp Pacifika telpā, Kremlis izstiepj savus taustekļus arī šajā pasaules nostūrī. Premjērs Menzijs konstatējis, ka Austrālija šo Maskavas soli saprotot ļoti labi. Slēpjoties aiz miera maskas, Maskavas aģenti gribot ievazāt Pacifika telpā „sarkano nemieru".

Menzijs stipri šauboties, vai šajā kongresā būšot klāt kaut jel viens austrālietis, kaut arī Maskavas radio ziņojot par lielu austrāliešu delegāciju.

Kremlis esot ļoti ieinteresēts redzēt Peipingā Austrālijas pārstāvjus, lai pēc tam ar lielu skaļumu varētu reklamēt, ka arvien jaunas valstis piedaloties tanī lielajā darbā, ko pasaules miera labā veicot Padomju Savienība un tās draugi, kā to cenšas iestāstīt pati Maskava.

FRANCIJA PIEVEIC VĀCIJU

Strasburgā. — Vēsturiskajā Eiropas Namā Strasburgā sākusies Šūmana plāna dalībnieku valstu ģenerālasambleja Par tās pirmo prezidentu ievēlēts arī beļģu sociālists Henrijs Spāks, kas pēc Otrā Pasaules kara prezidēja Apvienoto Nāciju pilnsapulcē, kā arī ir bijis vadītājos postenos citās starptautiskās sanāksmēs, Spāks saņēma 33 balsis, bet viņa vienīgais pretkandidāts vācietis Heinrichs von Brentano — 30.

Spāka ievēlēšana par prezidentu ir šīs sanāksmes pirmais pārsteigums, kas samulsināja daļu pilnsapulces dalībnieku un daļu padarīja domīgu. Pēdējā daļā ir tie, kas baidās, ka negaidītais balsošanas iznākums būs jauns dzelonis, kas dzels Francijas un Vācijas visai jūtīgās attieksmes.

Jautājumam ir zināma priekšvēsture. Zinot vāciešu izteiktās domas, ka viņi ar pilnu krūti piedalīsies Eiropas aizsardzības sistēmas izveidošanā, ja starptautiskā sadzīvē viņus pilnam uzlūkos par līdztiesīgiem, rietumniekos valdīja uzskats, ka Šūmana plāna darbā vāciešiem varētu labi nodemonstrēt, ka viņi patiešām ir līdztiesīgi, jo arī viņu pārstāvji var būt visaugstākos vadītāju postenos. Ģenerālasamblejai sanākot, Strasburgā visi rēķinājās, ka tās prezidenta posteni iegūs Rietumvācijas pārstāvis. Sagaidot šādu iznākumu, Rietumvācijā valdošā kristīgo demokratu partija deva šim postenim cienīgu kandidātu — Heinrichu von Brentano, kas ir kristīgo demokratu frakcijas vadītājs Bonnas parlamentā.

Tad atkal „iedarbojās" franču mūžīgā neuzticība vāciešiem. Francijas pārstāvji, kas sākumā bija atbalstījuši domu par Vācijas pārstāvi, pēkšņi sāka baidīties, ka šāda nesenā pretinieka izcelšana ietekmēs Francijas sabiedrisko domu. Franču pārstāvju bailes auga augumā. Beidzot viņi atzina par galīgi neiespējamu prezidenta posteni ievēlēt vācieti.

Ar pašu franču pārstāvju tiešu līdzdalību tika sameklēts jaun: kandidāts, kas pārstāvēs visa franciski runājošās zemes. Tas bi ja Spāks. Tā viņš tika prezidenta godā, par ko tas agrāk nebija pa sapņojis.

Prāva daļa delegātu, kuru skaitu aptuveni pauž balsošanas rezultāts, pēkšņo pagriezienu uzlūko par nelabu pazīmi. Esot gan iztapts iekarsušajam franču temperamentam, bet vāciešiem atkal reāli parādīts, ka Francijai ir veto tiesības visur tur, kur rietumnieki lemj par Vāciju.

KOREJAS LIETA AN PILNSAPULCĒ

Vašingtonā. — Atbildot žurnālistu jautājumam, vai ir domāts Korejas pamiera sarunas pārnest no Panmundžonas tiem uz pilīm, kur nākamajā mēnesī notiks Apvienoto Nāciju pilnsapulce, ASV valsts sekretārs Dīns Ačesons paskaidrojis, ka ASV diplomātiskie pārstāvji tiešām konsultējoties ar draudzīgu nāciju pārstāvjiem, lai sagatavotos ev.ntuālām debatēm AN pilnsapulcē Korejas jautājumā.

Ačesens arī neslēpis, ka Meksikas valdība iesniegusi dažus priekšlikumus Korejas kara izbeigšanai, bet valsts sekretārs pagaidām nevēloties tos izklāstīt.

Pēc neoficiālas informācijas meksikāņiesu priekšlikuma uzdevums esot rādīt, kā atrisināt estrēgušo kara gūstekņu apmaiņas jautājumu. Pēc meksikāniešu domām, pārvarot šo šķērsli, izdošoties pamieru sasniegt. Arī AN ģenerālsekretārs Trigve Li izteicies, ka Korejas jautājums būšot viens no svarīgākajiem nākamajā AN pilnsapulcē.

Ačesens vēl teicā, ka pagadām neesot aktuāls jautājums par nacionālo ķīniešu karaspēka vienību iesaistīšanu kaujās Korejā kaut arī šis jautājums no jauna esot plaši debatēts laikrakstos un diskusijās piedaloties arī oficiālas personas.

Uz jautājumu vai ASV un Lielbritanija mainīs savus priekšlikumus Irānai, Ačesens atbildēja, ka Irānas premjēram Mosadegham šos priekšlikumus piesūtījuši ASV prezidents Trūmens un Lielbritanijas premjērs Čerčils. Viņam neesot nekādu ziņu, ka priekšlikumu iesniedzēji vēlētos to mainīt.

LIELAS KRATĪŠANAS ĒĢIPTĒ

Kairo. — Prāvas karavīru grupas izdarījušas plaša apjoma kratīšanas akcijas Ēģiptes galvaspilsētā, kā arī Aleksandrijā un citur. Bruņoti karavīri iebrukuši valdības iestādēs politisko partiju mitekļos dažādās sabiedriskās mītnēs un privātos dzīvokļos, lai iegūtu vajadzīgos pierādījumus Faruka rīcībai, kas dažādā nozīmē bijusi kaitiga valstij. Kratīšanas izdaritas visur tur, kur pēc jaunās valdības informācijas vajadzējis kādreiz būt Faruka piekritējiem. Kratīšanās skarti arī nesen apcietināto vadītāju politiku dzīvokļi.

Faruka saimnieciskā padomnieka Eliasa Afraousa namā atrasti dokumenti, kas atklājot, ka gāztais monarchs uz savas jachtas aizvedis līdz daudz valsts zelta.

Karaliskajā automobiļu klubā atrasti dokumenti, kas rādot, cik daudz kuru reizi Faruks pelnījis vai zaudējis, apmeklējot pasaulslavenās spēļu elles. Automobiļu kluba mītnes sienā esot atrasta kāda slepena izeja, kas, šķiet, esot domāta pašam Farukam, lai tas varētu veikli nozust pa sāndurvim, ja apstākļi to prasītu.

Vai izmēģinās hidrogēna bumbu?

Vašingtonā. — ASV aizsardzības departaments un atomenerģijas komisija paziņojusi, ka pašlaik tiek veikti priekšdarbi, kas, domājams, notikšot vēl šoruden Enovetoka atolā. Oficiālais ziņojums lakoniski paskaidro, ka pārbaudīs jaunos iesniegumus atomieročū nozarē. Tūdaļ pēc šī ziņojuma presē sākās valodas ,ka pieteiktajās pārbaudēs izmēģināšot t. s. hidrogena bumbu. Oficiālās instances šo minējumu atsakās komentēt.

Pārbaudē varēšot būt klāt tikai pasākuma tiešie reālizētāji un Savienoto Valstu valdības pārstāvji. Tas liek domāt, ka vēl līdz šim nav sekmējušās britu pūles iegūt pilnīgāku informāciju par amerikāņu sasniegumiem atomenerģijas laukā.

Neizdevusies iecelošana Savienotās Valstīs

Agrāk jau ziņots, ka vairāk nekā simts Kanadas iemītnieku iecelojuši ASV, iegūstot vīzas ar viltus dokumentiem. Kāds „izpalīdzīgs" Detroitas bankas direktors un vina sekretāre bija izsniegusi apliecinājumus šīm personām, ka viņām ir prāvi naudas līdzekļi amerikāņu bankās. Materiāls nodrošinājums nepieciešams, lai sanemtu iecelošanas vizu. Izrādas, ka aplieci-bas pret nelielu samaksu izsniegtas arī tādiem, kam nemaz nav naudas Amerikas bankās. Līdz ar to šādi izsniegtas vīzas atzītas par nederīgām.

Uzsākot nelegāli iecelojušo vajāšanu pēc ASV tieslietu ministrijas rīkojuma 53 nelegāli iecelotāji jau apcietināti un tiem būs jāstājas tiesas priekšā. Pārējos, apmēram tikpat daudz, policija meklē.

Volless uzķeic draudzību Maskavai

Nujorkā. — Ruzvelta bijušais viceprezidents un Trūmena kabineta tirdzniecības ministrs Henrijs Volless, kas savā laikā bija starp dedzīgākajiem Maskavas politikas aizstāvjiem ASV, tagad publiski paziņojis, ka viņš ir rūgti maldījies. Komūnisms nemaz neesot tik miermīlīgs, nekaitīgs un nepavisam demokratisks, kādu viņš to iedomājies un citiem ieteicis. Bet pirms 1949. gada viņš tiešām esot domājis, ka komūnisti vēlas mieru un cīnās par mieru pasaulē.

Rakstā „Kur man nebija taisnība?", kas ievietots plašā amerikāņu nedēļas žurnālā, Volless atzīstas, ka maldījies, un saka, ka tagad viņš esot pārliecināts, ka Kremlis tīši ir izraisījis auksto karu un vēlas to turpināt līdz tas pāries karstajā karā. Pēc Vollesa domām aukstā kara uzdevums esot ieraut Maskavas varā tik daudz brīvo zemju, cik vien to pieļaus Rietumu pasaule. Tagad aktuāls esot jautājums vai Padomju Savienība pārnems arī visu Āziju, ieskaitot Indiju un Tuvos Austrumus.

1948. gadā Volless nodibināja tumši iesarkano progresistu partiju un pats kandidēja prezidenta vēlēšanās, ciešot lielu neveiksmi. Vēlāk gan viņš no šīs partijas izstājās.

Asas cīņas frontes centrālā dalā

Seula. — Svētdien frontes centrālā sektorā dienvidkorejiešu karaspēka vienībām bija asas cīņas ar komūnistu vienībām par atsevišķu, svarīgu poziciju aizstāvēšanu. Komūnistu uzbrukumi atsisti visās vietās.

Svētdien komūnistu MI — izņemot tīri lielā skaitā — ap 60 — ielidoja sabiedroto frontes joslā, pie kam amerikāņu lidotāji ziņo par 3 nošautām un 3 bojātām komūnistu lidmašīnām.

Indijas kongresa partija aicina izīt

Delhī. — Indijas galvenā kongresa partija, pie kuras pieder arī min. prezidents Nēru, vienbalsīgi nolēma uzaicināt Rietumu sabiedrotos un Pad. Savienību uzsākt sarunas par savu domstarpību novēršanu miera ceļā. Bez tam šī partija pieņēma rezolūciju, kurā ceļ iebildumus pret pasaules pārliecīgo bruņošanos.

Apspriedes Ridžveja stābā

Parīzē. — ASV ģenerālstāba priekšnieks ģen. Bredlijs ieradies Parīzē, lai apspriestos ar ZALO armijas komandieri ģen. Ridžveju par aizsardzības pastiprināšanu Eiropā.

ASV izraida no Rietumvācijas 3 krievus

Fankfurtē — Svētdien ASV militārās iestādes Rietumvācijā deva trim krievu sakaru virsniekiem Frankfurtē rīkojumu nekavējoties atstāt Vāciju. Šo soli amerikāņi motivē ar krievu līdzīgu soli pret 3 amerikāņu virsniekiem Berlīnē, krievu okupācijas sektorā.

Kādus ieročus lietās karā Eiropā?

Savienoto Valstu armijas štāba šefs ģen. Lavtons Kolinss, kas pašlaik atrodas dienesta braucienā Parīzē, paskaidrojis, ka eventuāla kara gadījumā Eiropā lietās arī taktiskos atomieročus, lai atbalstītu sabiedroto spēku darbību turienes kaujas laukos.

EIZENHAUERS IZSAKĀS PRET VALSTS ĀRSTĒŠANAS SISTĒMU

Vašingtonā. — Pag. svētdien Eizenhauers kādā prezidenta vēlēšanu kampaņas runā izteicās pret vispārēju valsts ārstniecības sistēmas nodibināšanu ASV. Savu nostāju viņš motivējā ar to, ka valsts ārstniecības sistēma, kādu mēs pazīstam Anglijā un citās valstīs, ASV radītu „lentas sistēmas ārstniecību," no kā ciestu ārstēšanas kvalitāte. Pašreizējo privāto un apdrošināšanas sabiedrību ārstēšanas sistēmu E. atzīst par loti labu ASV pilsoņiem.

DEMOKRATU RINDAS ŠĶOBĀS

Nāk pirmās atbalsis no Eizenhauera kampaņas ceļojuma uz dienvidvalstīm. Šo braucienu preses laužu vairākums atzīna par loti veiksmīgu, kas stiprinās Eizenhauera spēkus. Luizianas valsts gubernātors Roberts Kenens, kas ir demokratu partijas loceklis, publiski deklarējis, ka prezidenta vēlēšanās viņš balsos par republikāņu kandidātu Eizenhaueru, bet ne par Stīvensenu. Pēc viņa domām Eizenhauers esot vispiemērotākais, kas varot darīt galu pašreizējam nožēlojamam laikmetam Savienoto Valstu vēsturē. Ejot tālāk pašreizējā garā, kur Vašingtonā tik liela ietekme koruptantiem un citādiem ļauna darītājiem, ASV draudot katastrofa. Eizenhauers esot īstais vīrs, kas var no šīs katastrofas paglābt. Lieki piebilst, ka gubernātoram, kas vadīs arī valsts partijas dzīvi, sekos daudz turienes demokratu.

Jau ziņojām, ka Luiziānas valsts gubernātors Kenens publiski deklarējis, ka viņš stāv par Eizenhaueru, kaut gan pats ir demokratu partijas loceklis. Tagad līdzīgas un Stīvensenam loti netīkamas ziņas nāk no Teksasas valsts. Šīs valsts demokratu konventā, kas notika Amarillo pilsētā, valsts gubernātors Alans Šivers, kas pats ir demokrats, paziņojis, ka viņš neatbalstīs demokratu izvēlēto kandidātu Stīvensenu, bet balsos par republikāni Eizenhaueru. Būdams galvenais runātājs demokratu konventā, Šivers ietekmīgi mudinājis ap 2000 galvaino sanāksmes dalībnieku pulku, nebalsot par Stīvensenu, bet gan par Eizenhaueru.

Šivers asi uzbrucis Trūmena valdībai, pārmetot, ka tā izveidojusi Vašingtonu par visas nācijas korupcijas citadeli, kur valsts darbā sapulcināti nemākuli, naudas izšķērdētāji, kā arī komūnisti. Ārpolitikā pašreizējā valdība esot plaši piekopusi brāļošanos ar lielāko ro amerikāņu ienaidniekiem — Padomju Savienību. Šīs īsredzības dēļ ASV ārpolitika esot nonākusi strupceļā. Visu neveiksmīgo pašreizējās ASV administrācijas darbību Teksasas valsts demokratu vadītājs gubernātors Šivers apzīmēja par „trūmenismu." Amerikas atgriešana uz veselīgas valstiskas politikas ceļa prasot, lai tūdaļ tiktu izskausts „trūmenisms." Lielās sanāksmes dalībnieki silti apsveica gubernātora Šivera uzbrukumus Trūmena valdībai. Pats Šivers apgalvoja, ka lielākā daļa Teksasas iedzīvotāju domājot tāpat, kaut gan esot demokrati. Tie neatbalstīšot Stīvensenu, kas turpinātu Trūmena politiku.

Šajā sakarā interesanti atzīmēt, ka republikāņu konventā vislielākā sadursme Eizenhauera un Tafta piekritēju starpā izcēlās tieši Teksasas delegātu dēļ. Republikāņu nacionālā komiteja, kurā toreiz vairākums bija Tafta ļaudīm, neatzina priekšvēlēšanās izraudzīto Teksasas republikāņu delegāciju, kurā vairums bija Aika piekritēju. Taftu aizstāvēja arī republikāņu partijas izraudzītā Teksasas delegācija. Lielo strīdu izlēma konventa kopsapulce, kas noraidīja T. delegātus, bet deva delegātu tiesības Eizenhauera vīriem. Tas krasi ietekmēja konventa tālāko norisi, un Eizenhauers kļuva republikāņu galvenais kandidāts.

Nule uzzinātā Teksasas demokratu partijas noteiktā iestāšanās par Eizenhaueru pamudina domāt, ka demokrati tiešām palīdzējuši iebalsot tādu republikāņu delegāciju, kas stāvēja par Eizenhaueru. Ja tā, Taftam toreiz bijusi taisnība.

K. Ābelem Ellisa salā Ziedojums skolotājam

Mūsu laikraksta 3. sept. numurā lasītāju vēstulēs bija ievietots skolotāja Kārļa Ābeles lūgums, palīdzēt viņam izklūt no Ellisa salas. Šim lūgumam atsaucies vina bijušais audzēknis Jānis Dālderis, kas ziedojis 10 dolarus. K. Ābeles atbrīvošanas akcijas ievadīšanai. „Latvijas Amerikā" red. cer, ka šim ziedotājam radīsies sekotāji. Naudu lūdzam iemaksāt mūsu laikraksta kontorī, ar atzīmi „skolotājam K. Ābelim".

VĒLĒTĀJI ATBALSTA MEKKARTIJU

Uzstājas pret ASV „pašnāvības politiku"

Viskonsinas republikāņu senātors Džozefs Mekkartijs, kas uzsācis nesaudzīgu cīņu, lai iztīrītu ASV valdības iestādes no komūnistu līdzskrējējiem, savas valsts priekšvēlēšanās guvis pārsteidzošu uzvaru. No 970.000 balsīm Makkartijs ieguvis 70 proc., atstādams mazākumā visus savus pretkandidātus, kā republikāņus, tā demokratus. Par Mekkartiju savas balsis nodevuši no tikai republikāņi, bet arī demokrati. Vēlēšanu kampaņas laikā Mekkartijs bija teicis tikai vienu runu. Galīgās vēlēšanas notiks 4. novembrī.

Mekkartijs tagad ir 42 gadi vecs Pirmoreiz Senātā viņu ievēlēja 1946. g. Viņš ieguva vispārēju ievērību ar savu cīņu pret komūnistiem, kas esot iefiltrējušies valdībā. Tā viņš apgalvo, ka valsts departamentā esot vairāk kā 200 komūnistu. Mekkartija karagājiens sacēla lielu troksni. Viņa pretinieki pārmet viņam demagoģiju. Izmantojot savu neatkarību, ko tam dod senātora amats, viņš mētājoties ar nepamatotiem apvainojumiem. Mekkartijs neesot vēl atklājis nevienu spiegu, nevienu nodevības gadījumu, nevienu sazvērestību. Senātors Bentons (Demokr. no Conn.) pat ierosināja Mekkartiju izslēgt no Senāta.

Vēlēšanas Viskonsinā tagad pierādījušas, ka amerikāņu tautas plašas aprindas atbalsta Mekkartiju viņa karagājienā pret komūnismu. Novērotāju atzinums ir, ka vēlētājiem vairāk raizes sagādā subversīvo elementu iefiltrēšanās valdībā, nekā individuālo tiesību apdraudējums, ko Mekkartijam pārmet viņa pretinieki. Vienkāršais vēlētājs atzīst, ka varbūt arī Mekkartija metodes nav vienmēr teicamas, tomēr viņš ir kaut ko sasniedzis, lai iztīrītu valdības iestādes no komūnistu līdzskrējējiem. Viens novērotājs pat nosauca vēlēšanas Viskonsinā kā senātora Mekkartija un Staļina sacensību.

Pats Mekkartijs pēc vēlēšanām izteicās: „Vēlētāji ir devuši savu spriedumu par korupciju, komūnismu un mūsu pašnāvības politiku ārlietās, kas ir bijusi tik labvēlīga Krievijai un tik nelabvēlīga Amerikai."

Ģen. Eizenhauera attieksmes ar Mekkartiju ir diezgan vēsas. Mekkartijs asi kritizēja ģen. Maršalu par kļūdām, kādas tas pielaidis kā ārlietu un aizsardzības ministrs un apšaubīja viņa lojālitāti. E. turpretim noraidīja šos pārmetumus Maršalam. Senātors Tafts turpretim paskaidrojis, ka viņš esot sajūsmināts par Mekkartija uzvaru.

Padomju armija baidās no „amerikāņu spiegiem"

Padomju armijas laikraksts Sarkanā Zvaigzne brīdina virsniekus un kareivjus ievērot vislielāko piesardzību pret ārvalstu spiegiem un sabotieriem un aicina sargāt partijas un valsts noslēpumus. Piesardzība esot jākāpina, jo ASV esot uzsākušas plašu spiegošanas un diversijas akciju. Laikraksts aizrāda uz ASV 1951. g. Savstarpējās drošības aktu, kas paredzot 100 milj. dolaru spiegošanai. Laikraksts norāda arī uz Amerikāņu Atbrīvošanas Centra radīšanu ar R. Vogeleru priekšgalā, kas esot piedzīvojis spiegs. Kā zināms, Vogelers pavadīja komūnistu apcietinājumā Ungārijā 17 mēnešus.

Ievērojama grāmata

MODRIS GULBIS: THE CHEKA (NKVD) AT WORK IN LATVIA, COPYRIGHT BY LATVIAN NATIONAL FUND, STOCKHOLM, 1952

Cilvēks, kas dzīvo tiesiskā valstī, nevar ne iedomāties, ne saprast, ne ticēt, ko nozīmē beztiesiskā valsts. M. Gulbja grāmata par šo jautājumu ir sarakstīta angļu valodā. Ciktāl tai pašķirsies ceļš uz angļu lasītājiem, tiem būs dots sausmīgs priekšstats par dzīvi padomju valstī. Bet arī mēs paši, kas šo dzīvi esam pieredzējuši, grāmatu lasīsim ar lielu interesi. M. Gulbis ir devis nozīmīgāko padomju sodu likuma pantu piemērus un pierādījies, kā tos piemēro. Tā ir valsts, kur arī tiesa ir šķiru cīņas ierocis, bet tas vēl nav viss: pāri visām lietām stāv čeka, kas bez kādas tiesas un sprieduma var rīkoties ar kuru katru iedzīvotāju tā, kā Hitlers rīkojās ar žīdiem. Cilvēks tur ir pilnīgi beztiesisks radījums, sliktāks par meža dzīvnieku, kam vēl ir kāds taupīšanas laiks. Čekas taustekļi sniedzas pat pāri padomju valsts robežām, un tā vaiā personas, kas dzīvo ārzemēs. Katram ieteicams šo grāmatu izlasīt un dot tālākai lasīšanai pazīstamiem cittautiešiem.

Leons Ozols

Organizējiet LNAK padomes vēlēšanu apakškomisijas uz vietām!

LATVIJA

Redakcija patur tiesības īsinātos manuskriptus saīsināt.
Neizlietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos nosūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pastmarka.

Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

Atkal karavira tērpā

KĀRLIS VIDENIEKS

Reiz, kad latviešu sabiedriskā dzīvē akūts bija kļuvis jautājums par mūsu tautas piedalīšanos cīņā pret bolševismu, toreiz, kopā ar vācu armijas ienākšanu, laikrakstā Tēvija parādījās ievadraksts Ir vērts! Bolševisma gads bija sevi pierādījis par tautas dzīvības galveno ienaidnieku, mums nebija kompromisa nosłājā pret šo varu. Un tomēr — pagāja laiks, līdz mēs visumā akceptējām cīnīšanās vajadzību, savu karavīru ziedošanu.

Pēc mēnešiem Latviešu leģions jau bija visas tautas lieta. Tomēr — visā leģiona veidošanās un cīņu laikā mūsu acīs, prātā un sirdī grūti pārvarami bija fakti: cīņa zem citas varas virspavēlniecības, kas latviešu izcilo karavīru uzlūkoja tikai kā savu militāro neveiksmju nepieciešamu izpalīgu.

Pagāja atkal laiks, un uz pirkstiem mēs varam skaitīt tos latviešus, kas apšaubītu toreizējo cīņu nozīmību. Ja ne citi nopelni (ēsam materiālisti, egocentriķi kļuvuši!), leģions bija tas, kura dēļ tik liels ir mūsu skaits emigrācijā.

Neskarsim šoreiz: diskrimināciju, ko pasaule vēlāk vērsa pret leģiona varoņiem. Nekultivēsim arī domu, ka tikai frontes cīnītājs var būt pirmšķirīgs miera laika dzīves vadītājs.

Godinot cīnītāju upurus, ciešanas un mokas, nu jau labs laiks, kopš droši varam teikt — tā laika cīņa ar bolševismu bija vajadzīga.

Šodien mums atkal jāatbild līdzīgam jautājumam. Latviešu jaunatne saņem aicinājumu stāties ASV bruņoto spēku rindās. Atkal rodas jautājumi par šī soļa lietderību, bažas par tuvu cilvēku likteni, rūpes par tautas dzīvā spēka saglabāšanu.

Šī laikraksta 86./89. numurā, Lasītāju vēstuļu nodaļā, K. Spars jautā „Vai latviešu jaunekļi var atteikties no iesaukšanas? Pulkvedis Janums uzsver taupīt asinis. Bet mūsu politiķi, valstsvīri un vadītāji nekādu viedokli neienem. Ko darīt?"

Vaicājums nav mūsu presē pirmoreiz lasīts. Nav arī palicis neatbildēts. Kādreiz prof. P. Jurēvičs no Austrālijas presē krēli cīņās pret iesaistīšanos citu armiju rindās. Un ko lai ieteiktam kādas latviešu biedrības sapulcē teiktajiem vārdiem: „Cik Šermaņa tanku austrumu frontē neiznīcināja latviešu leģionārs? Cik zēnu neatzgāja bojā? Vai tagad lai ejam vienā solī ar tiem pašiem tankiem?"

Mūsu tautas likteņa gaitas ir tik sarežģītas, ka citam tās grūti atšifrējamas.

Bet šodien ir tālu aiz kalniem Pirmais un arī Otrais Pasaules karš. Būsim atklāti — mēs gaidām, jau saredzam kultūras pasaules krusta karu pret bolševismu. Turpināsim šo domu tālāk — Sav. Valstīs nenoliedzami pašlaik izveidojās par galveno, ja ne vienīgo drošo mūsu cerību garantu. Nav viņas šaubījušās savā stājā 1940. gadā, kad bolševiki okupēja Baltijas valstis, nelokāmas palikušas visu laiku.

Šim reālitātēm pievienosim vēl — kā nelokāmi bolševisma pretinieki mēs šoreiz nevaram uzsvērt cīņu tikai mūsu robežu sargāšanai. Latvija ir ģeātgūst, un, atzīsim, vieni to neizdarīsim. Cīņa nav lokalizējama. Mums ir jāiet kopējā soli pretbolševisma frontē.

ALA savā 1951. gada 24. novembra valdes sēdē, jau toreiz saņēmusi iesaukšanai paklauto vēstules, pieņēma atzinumu, kurā, starp citu, uzsvērts:

ka ASV vienmēr bijušas labvēlīgas latviešu tautai un devušas patvērumu un palīdzību mūsu bēgļiem no komūnisma,

ka ASV neatzīst Latvijas iekļaušanu Pad. Savienībā un oficiāli sadarbojas ar Latvijas valsts diplomātiskiem pārstāvjiem,

ka ASV vada cīņu pret komūnismu visā pasaulē un aktīvi cīnās pret to Korejā.

ALA atzīst, ka iecelotāju jauniešiem iesaukšanas pavēlēm jāseko, jo arī latviešu tauta ir komūnisma upuris.

Tāds ir oficiālais mūsu vadītāju iestāžu viedoklis. Tas, individuāli lietai pieejot, nav populārs. ASV karavīra tērps nav Latvijas armijas tērps, bet tas nav nicināms tērps. Ja gribam — tā mums ir vērtas durvis līdztiesīgai dzīvei, jo mājā mūs aizvedīs tikai karavīrs. Koreja, Alaska mums neliekas mūsu zēnu istā vieta. Bet mūsu karavīri ir arī Vācijā. Kurp virzīsies viņu gaitas vēlāk, politiskās lavīnas lielajam nogurumam sākoties? Vai tikai uz Ķīnu? Vai izslēgti ir latviešu vienību sirdij tuvie mērķi?

Tātad — saskaņā ar pašreizējo ASV karaklausības likumu, obligāti iesaukšanai ASV bruņotos spēkos ir paklauti visi jaunieši iesaucamos gados, kas iesaukšanas laikā pastāvīgi uzturas ASV territorijā. Pamatojoties uz Latvijas — ASV 1928. gada līguma 6. pantu, iesaucamam Latvijas pilsonim ir formāla iespēja atteikties no karaklausības pildīšanas, ar to gan zaudējot tiesības kādreiz iegūt ASV pilsonību. Vienīgais pierādījums par Latvijas pavalstniecību Latvijas pilsoniem ārzemēs ir Latvijas ārzemju pase. To izsniedz Latvijas sūtniecība Vašingtonā, un kā pieredze rāda, 3—4 nedēļu laikā no lūguma saņemšanas dienas.

Iespēja sevi saglabāt tikai Latvijas karaspēkam, kā redzams, nav zudusi.

DAUGAVAS VANAGI

DV NUJORKĀ MEKLĒ PIEMĒROTAS TELPAS

DV Apvienība Nujorkā, vēlēdamās izvērst rosīgāku darbību, atzinusi par vajadzīgu atrast piemērotas telpas sabiedriski kultūrālas darbības izveidošanai, jaunām sekcijām, sanāksmēm un nodarbībām. Vēlams, lai dzīvoklī būtu 2—3 istabas, kas spētu uzņemt 50—100 personu. Novietojums — Menhetenā, vai tās tuvumā Bruklīnā. Līdzekļi telpu īrēšanai ir ierobežoti, kādēļ nāksies izvēlēties telpas ar zemāko īres maksu. Biedri un tautieši lūgti nākt talkā telpu sameklēšanā. Lūgums zvanīt Apvienības priekšniekam pa telefonu — YE 2-7843.

PALĪDZĪBAS UN BĒRU FONDS

DV Nujorkas Apvienība sasauc 27. septembrī, plkst. 20 Yokville Temple telpās Palīdzības fonda ārstēšanās izdevumu segšanai un bēru fonda dibināšanas sapulci. Darbā kārtībā: fonda statūtu caurlūkošana un fonda pagaidu valdes un revīzijas vēlēšanu apstiprināšana.

Sanāksmes laikā notiks fonda dalībnieku reģistrācija, kā arī pieņems maksājumus. Pieteikšanos var izdarīt arī piesūtot dalībnieku pieteikšanās veidlapu techn. sekretāram A. Bērziņam, 1109 Hancock St., Brooklyn 21, N.Y., vai arī pieprasot veidlapas un statūtus pa tel. GL 3-2063.

Lai aiztaupītu pasta izdevumus, daudzie pieprasījumi pēc fonda statūtiem un veidlapām pagaidām paliek neatbildēti. Pēc statūtu pieņemšanas galīgā redakcijā, tos iespiedīs un izsūtīs līdz ar veidlapām visiem DV biedriem un interesentiem.

KANADA

St. Katarines DV nodaļas biedru vakars notiks 20. septembrī, pl. 19,00, Niagāra ielā 48, Poļu nacionālās b-bas telpās. Paredzētas debates par aktuāliem jautājumiem, par DV ideoloģiju u. c.

Vakars paredzēts ar groziņiem pie galdiem. L.

ZIEDOJUMI

DV Toronto nodaļā ienākuši ziedojumi:

1. Kara Invalidu namam Vācijā:
Ž. Kiršteins $10.—; P. Strautiņš $5.—; A. Snitke $2.—; St. Vasarājs $10.—; Ilga Murevska $5.—; Ed. Salnājs $2.—; A. Zemdega $10.—.

Trūkumcietēju aprūpei:
Ilga Murevska $1.—.

Ziedojumu vācējs A. Beizaks nodevis:
Kara Invalidu Namam Vācijā:
E. Svite $3.—; S. Birgers $2.—; Vera Birgere $1.—; A. V. $1.—; K. Upītis $2.—; Kaspars Selga $5.—; Paulis Selga $1.—; Aina Selga $1.—; Roberts Sproģis $3.—; A. Lepenis $5.—; V. Galviņš $2.—; J. Rutkis $5.—; St. Pizāns $5.—; R. Grava $1.—; Pete Car's Service Station $5.—; M. Maurītis $2.—; Arnis Grāvītis $5.—; Pēteris Freimanis $2.—.

Ziedotājiem un ziedojumu vācējiem — sirsnīgs latviešu paldies.

DV Toronto nod. valde.

PATIESĪBAS LABAD

PAR TAUTAS TĒRPIEM UN TO GODALGOŠANU

Ilgi gaidītā Pirmā Latviešu Dziesmu diena Torontō nu jau pagātnē.

Daudziem, kam vēl krūtīs pukst latvieša sirds, šie svētki sagādāja gaišus brīžus un neviltotu prieku.

Man negribētos nevienam svētku dalībniekam šo gaišo prieku aptumšot, un tomēr jūtu, ka tas man ir jādara, jādara patiesības labad.

Esmu līdzdarbojusies I. Latviešu dziesmu dienas tautas tērpu godalgošanas komisijā. Pieredze, kas radusies 25 darba gados, palīdzēja bez sevišķas piepūles veikt priekšdarbus, sastādīt atzinības rakstus un arī izstrādāt godalgošanas noteikumus utt. Godalgošanas komisijas izstrādātā atzinības raksta tekstā bija lasāmi svarīgi vārdi: ... piešķirta balva... par pareizi darinātu un valkātu latviešu tautas tērpu. Vairākas reizes komisijas locekļi apstaigāja gan publiku, gan izrādes dalībniekus, atzīmējot sevišķā sarakstā labāko tērpu īpašnieku vārdus un katra tērpa daļas īpatnību. Apbalvošana bija paredzēta tūlīt pēc izrādes, laika nebija daudz, tomēr pietiekami, lai vienbalsīgi varētu atzīt, kā starp visiem apskatītiem tērpiem neviens nav bijis apbalvošanas cienīgs; pilnīgi pareizi darināts un valkāts! Gandrīz visiem dalībniekiem apavi un zeķes nav bijuši tērpam piemēroti. Lielākai pusei tautas tērpu valkātāju nav bijis nekādas galvas segas, un ja tās ir bijušas, tad nepareizā rakstā un veidā darinātas. Daudzas sievas valkājušas vainagus, jaunavu nevainību simbolu. Žēl, bija skatīties uz dažiem ļoti grezniem, labi izstrādātiem kreklu rakstiem, kas pleca vietā bija šūti uz elkoņa, bojājot visu kreklu. Ļoti nepatīkamu iespaidu atstāja naļas vietā spraustās saktas. Nīcas tērpa skaistās līnijas bojāja garie, līdz potītēm šūtie brunči. Tikai pāris dalībniecēm bija sagšas. Kļūdu bija bezgala daudz, bet šeit, avīzes slejās tās nav iespējams iztirzāt. Nav tomēr noliedzams, kā daudzām svētku dalībniecēm bija skaistas, pilnīgi pareizi darinātas, atsevišķas tērpa daļas, krekli vai vainagi, brunči vai jostas.

Ko bija godalgošanas komisijai iesākt? Negodalgot nemaz? Vai tas būtu pareizi? Vienbalsīgi nolēma, ka jāvērtē arī labā griba valkāt godos tautas tērpus.

Šī labā griba arī turpmāk visiem spēkiem atbalstāma un, teikto ievērojot, šoreiz būtu godalgojami visi tērpi, kuriem mazāk trūkumu un kļūdu.

Tā, ka Latviešu dziesmu dienā tika godalgoti relatīvi labākie latvju tautas tērpi. Teiktais būtu jāievēro jaunu tautas tērpu darinātājām. Godalgotie tērpi nav bijuši absolūti pareizi un kā tādi nav atdarināšanas vērti.

Grībētos cerēt, ka nākošos dziesmu svētkos jo kupls būs pareizu latvju tautas tērpu valkātāju skaits.

A. Dzērvīte

NOTEIKUMI PAR AUTORU HONORĀRIEM

(Pieņemti ALA's Kultūras biroja valdē 1951. gadā).

I

No ikviena sarikojuma kur atskaņo latviešu autoru mūziku, 10 proc. no ienākumu kopsummas atskaitāmi autoru honorāriem.

II

No ikviena teātra izrādes autora honorāram paredzēti 5 proc. no kopīgā ienākuma.

III

Par gleznu reprodukcijām žurnālos un laikrakstos autoram izmaksājami $5.— $10.—.

IV

Autoru honorāri piesūtāmi līdz ar sarīkojumu programmām Amerikas Latviešu Apvienībai uz sekojošu vārdu un adresi: American Latvian Association, Inc., 3220 17th Street, N. W., Washington 10, DC. Apvienība uzņēmusies piesūtītos autoru honorārus sadalīt un izsūtīt attiecīgiem autoriem vai to likumīgiem mantiniekiem un pārstāvjiem.

MĒS LŪDZAM JŪS NEAIZMIRST...

Pēdējā laikā, pārskatot mūsu laikrakstus un pārlasot vairāku bijušo kara biedru vēstules un arī pašam esot vairāku faktu aculiecinīekam, jākonstatē kāds bēdīgs pagrieziens, kas īpaši sāpīgi skar mūsu aizsāuto Vanagu saimi. Mūsu Cedelghēmā celto svētnīcu ir skāris kāds nedomāts un negaidīts vētras brāziens, kas ir sašķobījis mūsu dārgo celtni pašos pamatos. Šī celtne tika celta uz asiņu un zobena brālības pamatiem, par neizdzēšamu piemiņu uz mūžu aizsaules laukos aizsauktiem, aizšautiem un dzīvi palikušajiem Daugavas Vanagiem. Aizšauto Vanagu saime ir atkal satraukta un ik brīdi raida skatus un domas uz savas staltās svētnīcas pusi. Kas tie ir par vējiem, kuŗi tik pēkšņi ir drīkstējuši tai tuvoties?

Mēs metam skatu atpakaļ, uz tām dienām, kad mūsu rotas, bataljonus un pulkus vadīja cīpās rūdīti vīri, cauri nāves ielejas tumšajiem siliem.

Kur ir šodien, šie staltie un nesalaužamie, mūsu arāju tautas dēli, kas kādreiz solījās mūžam iet taisno un atklāto dzīves cīņas ceļu, pāri visām grūtībām, pretim mērķim, brīvai Latvijai. Vai šodien daži no viņiem jau ir aizmirsuši savu solījumu, — mūžam atcerēties tos patriotus, kas, nebūdami paši karavīri, bija tomēr domās, vārdos un darbos kopā ar mums. Un vai viņi ir aizmirsuši arī solījumu, nekad nesniegt vairāk draudzīgu roku tiem tautas brāļiem un māsām, kas mūsu svētnīcas celšanas dienās dēvēja latviešu leģionu par lielāko kauna traipu, un vārds karavīrs kam bija lielākais baideklis. Vai arī daži cīpās rūdīti vīri nav kļuvuši tagad līdzīgi niedrām, kas līgojas līdz katrai vēja vēsmai, un kam personīgais „es" ir svarīgāks un dārgāks par Cedelghēmā doto solījumu?

Aizšautie Vanagi to redz un vēro ar satrauktu prātu — vai šie vīri, kas nebēdāja nāves un baiļu, neatgriezīsies tomēr atpakaļ, lai atkal stāvētu kopā Lielajā Jundā pie varenās svētnīcas celtnes.

Aizšautie Vanagi nekad nevar aizmirst tos draugus, kas viņiem bēdu un sāpju brīdī sniedza palīdzīgu roku. Karavīrs savu grūto dienu draugus nekad neaizmirst. Bet karavīrs nevar arī nekad piedot tam, kas viņam skrandās un badā kaunējās pasniegt gabaliņu maizes.

Mēs lūdzam vīrus, kas negrib turēt sava vārda un solījuma un kurus māc nedrošība, labāk nestāvēt kopā ar mums, jo mūsu svētnīcas sardzei ir vajadzīgi taisni un drosmes bagāti vīri, kas Daugavas Vanagu mērķu dēļ ir ar mieru upurēt arī sevi..

Mūsu aizšauto Vanagu saime nav liela, bet mūsu lūgšanas balsij iet līdzi asaru un sāpju dvesma.

Mēs lūdzam jūs, neaizmirstiet doto solījumu!

Osvalds Kļavenieks

Latviešu Kultūras dienu programma Toronto

1. Kultūras dienu atklāšana un rakstnieku vakars sestdien, 20. sept., pl. 7,30 Sv. Andreja baznīcas telpās. LNAK pārstāvju un LPB Kanādas Kopas prekšnieces B. Senkeviča ievadvārdi un rakstnieku Irmas Grebzdes, V. Tomas, E. Andersones, I. Vīksnas, J. Klīdzēja, Arn. Lūša, I. Baltraka u. c. darbu priekšnesumi. Grāmatu skates atklāšana.

2. Latviešu mākslinieku gleznu izstādes atklāšana 21. sept., pl. 14 Daugavas Vanagu namā 123 Huron ielā.

3. Solistu koncerts, velšits latviešu skaņražu jaundarbiem sestdien, 27. sept., pl. 7,30 Sv. Andreja baznīcas telpās. Pieda līsies brībmāksl. M. Plostniece, E. Sedliņa, operdzied. J. Niedra un komp. T. Ķeniņš. T. Ķeniņa ievadvārdi.

Visus tautiešus laipni lūdz apmeklēt minētos sarīkojumus.

LNAK Kult. un Izglīt. noz.

LATVIEŠU PRESES BIEDRĪBAS GADA GRĀMATA

Iznāks arī 1953. gadām (otrais gada gājums). Biedrus lūdz iesūtīt manuskriptus Olģertam Liepiņam, 100 W. Canton St., Boston 18, Mass., U.S.A.

PAZIŅOJUMS

LNAK vēlēšanu komisija paziņo, ka LNAK Padomes vēlēšanas notiks laikā no šā gada 22. novembra līdz 1. decembrim (ieskaitot).

CELĀ UZ APVIENOTO LATVIEŠU SKOLU GRAND RAPIDOS

Grand Rapidos līdz šim darbojās divas latviešu skolas un jau pagājušā gadā tika ierosināts jautājums par šo skolu apvienošanu. Tāds mēģinājums tomēr cieta neveiksmi un saprašanos neizdevās panākt. Augusta mēneša pēdējās dienās skolotāju kopa citu profesionālu jautājumu starpā par jaunu pārrunāja arī abu latviešu skolu stāvokli Grand Rapidos. Skolotāji vienprātīgi atzina, ka cīņā par latviskā gara saglabāšanu mūsu jaunatnē, nav vēlama spēku skaldīšana, kas konkrēti izpaužās divu latviešu skolu pastāvēšanā šajā pilsētā. Cerībā, ka arī vecāki atzīs, ka vienotiem spēkiem un kopējā pulkā iespējams labāk īstenot mūsu mērķus — audzināt jaunatni latviskā garā — skolotāji aicināja visu trīs latviešu draudžu mācītājus, šo draudžu priekšniekus, abu latviešu skolu vecāku padomes un abu skolu skolotājus vēl pirms skolu mācību sākuma apspriest skolu apvienošanas jautājumu. Šāda veida apspriede notika š. g. 6. septembrī. Sanāksmi atklāja skolotāju kopas vecākais, bij. tautskolu inspektors J. Cīrulis, protokolēja I. Zaļānis. J. Cīruli vienbalsīgi ievēlēja par sanāksmes vadītāju, kas savā uzrunā kategoriski prasīja pēc vienotas skolas. To dzīvi atbalstīja skolotājs E. Avots, illustrēdams izteikto ar dažiem piemēriem no paša piedzīvojumiem. Starp citu E. Avots minēja kāda sava paziņas zēnu, kas bijis visai mūzikāls, apdāvināts, ģimenes viesībās labprāt gan dziedājis angļu valodā, bet nekādi nebijis piedabūnams to darīt latviešu valodā. Tāds pats gadījums bijis ar meiteni, kas kaunējusies uz ielas runāt ar savu māti latviešu valodā. Ir jāveicina bērnu interese par latviskām lietām ne tikai zināšanas, bet arī latviskais pašlepnums, ko nevar ieaudzināt mazā saimītē, ja bērns nāk no lielas amerikāņu skolas. Mazumā katram liekas, ka viņa lieta zaudēta..

Katra bērna tālāka veidošana atkarājas no latviešu drauga, un vai tādu latviešu vecākai paaudzei būtu tiesības liegt. Šie zīmīgie atzinumi izkristalizējās pārrunās un debatēs, un bija vērojams, ka daudzos valda patiesa saprašanās griba, lai Grand Rapidos pastāvētu apvienotā latviešu skola. Sanāksmes noslēgumā pieņēma sekojošas rezolūcijas: 1. nepieciešama vienota skola, kura varētu nosaukt par Grand Rapidu draudžu apvienoto skolu; 2. līdz 15. septembrim jāizvēl draudžu un organizāciju pārstāvji skolas tālāko jautājumu kārtošanai. Sadarbības laipas no skolotājiem ir mestas, un būtu patiesi bēdīgi, ja kāds no tiem, kas viena vai otra iemesla dēļ negrib iet kopējus ceļus, mēģinātu likt šķēršļus, lai tiešām labi domātais pasākums atkal cietu neveiksmi..

Valters Ziemītis.

KANADĀ

SV. JĀŅA EV.-LUT LATVIEŠU DRAUDZE TORONTO

Dieva žēlastības vadīti un sargāti, esam aizvadījuši gaišo un saulaino vasaru, un tagad raugāmies pretim jaunam darba cēlienam, kas, liekas, ienesīs jaunu spraigumu arī mūsu draudzes dzīvē.

Draudzes Padome un mācītājs vēlas tamdēļ informēt draudzes locekļus par 1952. g. 1. pusgadā padarīto darbu, kā arī par nākotnes nodomiem.

1952. g. I pusgadā Sv. Jāņa ev.-lut. latviešu draudzē iestājušies 256 jauni draudzes locekļi. Kristīti ir 12 bērni, iesvētīti 18 jaunieši; salaulāti 16 pāri; Dieva mierā pavadīti 2 draudzes locekļi. Dievgaldnieku skaits 270.

1952. gada 1 pusgadā — budžeta kārtībā ienemts draudzes nodevās $1538.80 un kollektēs — $605,41. Ienēmumiem vēl jāpieskaita H. Lūses koncerta kollekte („Saulainei") $230.56 un proc. par noguldīto kapitālu $7,34; kopā $2383,10.

Izdots budžeta kārtībā $3032,50. Kasē skaidrā naudā uz 1952. g. 1 jūliju skaitās $1108,12.

Jāpiezīmē, ka izdevumi pārsniedz ienākumus tamdēļ, ka 1952. g. 1 pusgadā no draudzes kases „Saulaines" pirkšanai pārskaitīti $500.— un draudzei bijuši neparedzēti izdevumi un maksājumi — par sudraba amata krustu izgatavošanu pērmindeņiem, dāvana sūtnim A. Zariņam, ziedojums operdziedātājai H. Lūsei 40 gadu darba atceres svētkos u. t. t.

*

Vasaras mēnešos Saulainē atpūtu un atvalinājumu pavadījuši apm. 200 tautieši (pieaugušie). Apmeklētāju skaits aptuveni aplēšams uz 2000.

*

Bērnu un jauniešu vasaras nometnē, ko ar draudzes atbalstu organizēja un vadīja Latviešu Sporta Apvienība Kanadā, un kuras iekārtošanai draudze bez maksas nodeva 4 kotedžas, virtuvi, laukumu un daļa inventāra — apmeklējuši pavisam 142 bērni un jaunieši, uzturēdamies nometnē vienu vai vairākas nedēļas. Šim skaitam vēl jāpieskaita apm. 70 bērni, kas Saulainē uzturējās kopā ar vecākiem.

Saulaini vasarā apmeklēja Veselības Departamenta inspektors, kas izteica atzinību par veikto darbu. Sakarā ar inspektora labvēlīgo zinojumu, draudzei piešķirta pastāviga nometnes licence.

*

Par Saulaines pārvaldnieku, sākot ar 1952. gada augustu pienemts atv. kapteinis Jānis Lūsis, kas Kanadā nesen ieradies no Anglijas. Viņš uzturēsies Saulainē visu gadu. Draudzes padome cer, ka tautieši izmantos Saulaini nedēļas nogalēs arī rudens un ziemas mēnešos. Draudzes padome izraudzījusi Saulainei īpašu pārvaldi, kurā darbojas sek. dr. pad. un rev. kom. locekļi: Māc. A. Lūsis, J. Liepiņš, A. Vanags, Z. Rolavs, A. Dobelis, K. Vītiņš un A. Atteka.

*

Jaunceltā Trīsvienības ev.-lut. baznīcā, kas atrodas pilsētas austrumos — Bloor un Sherbourne ielas stūrī — Sv. Jāņa latviešu draudzes pirmais, svinīgais dievkalpojums notiks Plaujas svētkos, 1952. g. 5. oktobrī, plkst. 12.00. Dziedās „Daina" koris.

Turpmāk Trīsvienības baznīcā draudzes dievkalpojumi notiks katra mēneša pirmā un trešā svētdienā plkst. 1200.

Sv. Trīsvienības baznīca celta ar Misūri Sinodes atbalstu un izmaksājusi $135.000.— Darbi tika iesākti pag. gada vasarā, un š. g. 15. jūnijā baznīca tika iesvētīta un nodota arī latviešu un igaunu draudžu lietošanai. Iesvētīšanas dienā — kopā ar igaunu un lietuviešu draudzi — Sv. Jāņa latviešu draudze dāvāja dievnamam vairākas skaistas altāra segas $125.— vērtībā. Ievērotika ievsētīta šūtņa K. Zariņa viesošanās laikā, kad Meseja hallē notika Latviešu dienas Torontō. Sv. Jāņa draudze atlika iesvētīšanu jaunā dievnamā uz 1952. g. rudeni.

Pansijās istaba maksā ap $10.00 mēnesī un uzturs ap $2,00 dienā. Neapkurināts 3 ist. dzīvoklis (2 ist. virtuve un labierīcības) apm. $25 mēn. Apkurinātas 3 ist. dzīv. apmēram $35 līdz 45 mēn. Saprotams, ka dzīvojot ģimenē, var saimniekot izdevīgāki, un izdevumi būs krietni vien mazāki, bet tas atkarājas no saimniekošanas veida un prasībām. Raktuvēs strādnieki tiek pieņemti, bet ļoti nenoteikti, un pašam darba meklētājam ir personīgi šis jautājums jāatrisina uz vietas, jo darba devēji grib redzēt reflektantu „sejā."

Vitauts Golts, 12 Elm St., S, Timmins, Ont. tel. 2407-M (LNAK pārst. Timminsā).

Vecākās latviešu org. ASV gada svētki

Amerikas latviešu tautiskā savienība Bostonā 6. septembrī svinēja 34. gada svētkus. Baltajā namā vispirms notika savienības ārkārtēja biedru sapulce, kuŗu vadīja savienības priekšnieks Dr. A. Grīnups, protokolēja mag. phil. A. Cirule.

Dr. A. Grīnups ziņoja, ka tagad Baltais nams jau koroborēts uz ALTS vārda un ierosināja tos biedrus, kas ziedojuši nama iegādei vairāk par $100.—, uzņemt par savienības mūža biedriem. Pilnsapulce vienprātīgi par savienības mūža biedriem uzņēma V. Antiņu, A. Grīnupu, A. Gailīti, R. Kamperzālu, P. Miezīti, A. Tiltonu un A. Pinkuli. Kāda amerikāniete Illa Kisberts, latviešu labvēlē, ziedojusi latviešu nama iegādei $2.000.— un arī citādi palīdzējusi savienībai. Viņu vienbalsīgi uzņēma par ALTS goda biedri, bet ALTS dibinātāju un ilggadīgo savienības prku Jēkabu Siebergu vienbalsīgi ievēlēja par mūža goda prezidentu. Pēc pilnsapulces sekoja svinīgs jubilejas akts un koncerts. Pēc ASV himnas aktu ievadīja Dr. A. Grīnupa uzruna, salīdzinot šo ASV latviešu visvecāko organizāciju ar ozoliņu, kas lēnām izaudzis par lielu ozolu ar stipru koksni. Viņš cildināja savienības darītājus, kas savā laikā daudz palīdzējuši jaunajai Latvijas valstij, un pasniedza jaunievēlētājiem goda un mūža biedriem diplomus bet Illai Kisbertei arī tautiskā ornamentā darinātu koka šķīvi. Sekoja Latvijas himna, pēc kam žurnālists Osvalds Akmentiņš referēja par ALTS un līdz ar to Amerikas latviešu vēsturi. ALTS dibināšana sakrita ar Latvijas valsts dibināšanu un nacionālie latvieši ASV lielā sirdsdedzē materiāli, morāli un pat politiski palīdzējuši un atbalstījuši jauno Latvijas valsti. Organizācijai bijis pat savs ārpolitiskais birojs un filiāles lielākajās ASV pilsētās. ALTS nodibināšana ir pārveidojusi visu toreizējo latviešu sabiedrisko dzīvi, jo līdz tam pastāvējušas tikai kreisās organizācijas. Bet ap 1922. g. radies lūzums, kad Latvijas valdība uzlikusi augstu muitu ziedojumu sūtījumiem un nav pienācīgi novērtējusi Amerikas latviešu nozīmi mūsu valstij par labu. Pēc ilgāka paguruma gadiem tagad ALTS darbību atdzīvina jaunie latvieši ar savu nacionālo darbošanos. Tiem tagad jārūpējas lai visi latvieši atgrieztos atbrīvotajā Latvijā. Pēc datiem un atziņām bagātā referāta sekoja koncerts, kurā pianiste Ilona Vilde atskaņoja Šūmaņa un Sopēna klavieru mūziku, aktrise Mirdza Melkerte lasīja K. Skalbes Bērzu baznīcā un tenors R. Valdmanis dziedāja dziesmas un ārijas.

V. L.

Zelta raktuvju pilsētā Timminsā

Timminsa ir pilsēta Ontario, pie Mattagami upes un Ziemeļu Ontario dzelzceļa, 75 jūdzes uz ziemeļrietumiem no Haileberijas, ar apmēram 35.000 iedzīvotājiem. Šeit ir zeltraktuvju apgabala centrs, un pasaules lielākās zeltraktuves, kur nodarbināti baltie. Hollindžera sabiedrības īpašumi atrodas Timminsas pilsētas robežās. Bez zeltraktuvēm šeit ir arī nedaudz citas rūpniecības nozares: dzelzceļu gulšņu rūpniecība; papīrmalkas sagatavošana; raktuvju stutmalkas sagatavošana; pāris kokzāģētavas (sagatavo arī būvmateriālus) un alus darītava.

Pilsētā ir sešas pamatskolas, ģimnazija, tehnikums, slimnīca, 3 laikraksti (2 angļu, 1 franču), 2 radio raidstacijas (CKGB un CFCL) un 5 kino. Pastāv latviešu ev.-lut. draudze, kā Norandas latviešu ev.-lut. draudzes Timminsas kopa. 8 lielākās zeltraktuves, kas atrodas pilsētā un tās tuvumā, ir arī gandrīz vienīgās rūpniecības nozares, kas šai ziemeļu stūrī varētu mūsu tautiešus interesēt.

Ziemas ir garas un aukstas, un vasaras — īsas un karstas. Zemes virskārta, pa lielākai daļai ir akmeņaina, apaugusi sīkiem kropļiem kokiem un krūmiem, un nedaudzās vietējo lauksaimniecības ir stipri nabadzīgas.

Latviešu skaits Timminsā pašreiz ir 31 (ieskaitot bērnus). Gandrīz visi šejienes darba spējīgie latviešu vīrieši ir nodarbināti zeltraktuvēs. Raktuvēs algas ir dažādas, un atkarīgas no tā, kā arodbiedrībai (United Steelworkers of America, CIO-CCL) ir izdevies noslēgt ar raktuvju sabiedrībām. Jāstrādā 48 stundas nedēļā. Darbs organizēts, pa lielākai daļai, divi maiņās — dienās un vakaros resp. naktīs. Tā kā stundu algu likmes ir ļoti daudz un dažādas, tad uzrādīšu tikai dažus postenus:

Hollindžera raktuvēs: tuneļu urbējiem (drift runner) $1.25; tuneļu urbēju palīgiem $1.12 ar pus; rūdas kraujamās mašīnas vadītājam (Mucking mach. operat.) $1.27 ar pus; palīgiem $1.12 ar pus; urbējiem stopos (Stope runner) $1.32 ar pus; palīgiem $1.15;

Delnite raktuvēs: tuneļu urbējiem $1.16; palīgiem $1.06; rūdas kraujamās mašīnas vadītājam — $1.16; palīgiem $1.06; urbējiem stopos $1.16—$1.19; palīgiem $1.06 —$1.09. Strādniekiem nav obligāti jābūt arodbiedrības biedriem.

Bez jau minētās pamatalgas ir iespēja izpelnīt bonusu, t. i. ja strādā akorddarbu. Dažiem dūšīgiem tautiešiem tad vēl iznāk papildus kādu $10 dienā. Istabu un dzīvokļu grūtību pagaidām nav. Apkurināta, mēbelēta istaba ar gultas veļu maksā ap $12.00 līdz $15.00 mēnesī. Mēbelēta istaba ar gultas veļu un uzturu apm. $15.00 nedēļā. (Privāti).

VĒSTULES RUNĀ

DRAUDZĪGI VĀRDI SKĒRSO KONTINENTUS

Mūsu ikdienā pašreizējos apstākļos kļūtu ievērojami vientuļāka, ja pēkšņi mums vairs nebūtu, no kā sagaidīt vēstuli, vai arī pašiem nebūtu, kam rakstīt. Vispār jāsaka, ka īpaši zīmīgu lomu vēstule gūst šinī laikā, kad arvien vairāk mūsu saimi dzīve izklīdina. Visur, kur vien dienas ar naktīm Dieva noliktā laikā un likumībā mainās, ir jau kāds mūsu cilvēks, kāda latviešu lielāka vai mazāka trimdinieka grupa.

VĒSTULES NO AUSTRĀLIJAS UN STOKHOLMAS

„... Tu esi svešumā, esi viens pats. Nedēļām un mēnešiem vairs nedzirdi mātes valodu un reizēm pietrūkst prieka, pietrūkst gaisa, kaut arī apkārtne ir skaista, varbūt pat skaistāka par paradīzi, bet, ja tev ir vēstules, citas pavisam parastas, tik parastas kā ikdiena ar savu negrozāmu gaitu, citas turpretī grezнas kā renesanses laikmeta mākslas priekšmeti, tad tu nejūti vairs ne pelēkās vienmulības, ne spiedīgā smaguma, jūti vienīgi zeltainu gaismu, kāda vienmēr mirdz, kad ir labi un netrūkst laimes" Raksta Gunārs K. draugam Vācijā no gleznās Spānijas dienvidus provinces Andalūzijas, par kuras jaukumu Šatobriāns kādā grāmatā stāsta:

— Kad Sv. Ludviga simttūkstoš dēli no Sjēras Morenas augstuma piepeši ieraudzījuši Andalūzijas līdzenumu, šī ainava viņus tik ļoti aizgrābusi, ka bāljoni brīnišķīgās zemes priekšā spontāni salutējuši.

Bet mūsu cīņas un likteņa vispspēcīgākais, pārlaikmetīgākais tvērējs, kura dzejnieka balss kā katedrāles zvans nenogurusi sauc uguns vārdus cilvēces sirdsapziņai un saviem tautiešiem, no Zviedrijas galvaspilsētas Stokholmas šodien raksta:

„Kultūras bagātajā Eiropā pašreiz ir vairāk izmisuma un liekulības nekā nemirstīgās drosmes. Cik šodien ir vairs to, kas uzdrīkstas prasīt skaidrības spožumu un strūklakas čalas augļu pilnā dārzā? Baznīcās plaisā baušļu galdiņi; pat svētās naktīs atstāj pjedestālu. Un sarkanajā nāvē, kas turpina vairot briesmas, Eiropa klausās ar trīsām. Bet tā nepaliks. Varenībai jāatdzimst, jo šis laikmets kļūst arvien bargāks, un kurš nerunā tikpat bargu valodu tam pretī, kuram trūks drosmes tanī darboties ar visu savu dzīvības spēku, tas neizjutīs šī laika dvingaino elpu un karātavu drausmas, paliks mūžīgi melis kā mākslā, tā arī pats sev, to pieminiet ,kas dzīvojat un dzīvosit!"

PARĪZE — UGUNS GARAM UN DVĒSELEI

Nezin, vai vēl kāds ir kaut ko līdzīgu vēstulē rakstījis par savu dzīvi un draugiem kā kāds jauns, impulsīvs mākslinieks, kam jau pirmajos nometnu gados nav trūcis uznēmības un drosmes atstāt Vāciju.

„Nedomā, ka mums te ir pārāk lieli tauku podi vai franku maisi — nav, bet gara un uguns dvēselei Parīzē ir pārbagāti daudz, jo šeit pats ideju eņģelis Ariels staigā apkārt, vēja dziesmu pavadīts. Un sevišķi mākslinieķus, ar kuriem satiekos, kuru tuvumā bieži atrodos, tos neaizmirsīšu nekad. Pat, ja viņu darbos iezogas saīgums un neapmierinātība, tad arī viņi to dara ar tik apgarotu seju, ka ne ar ko neatgādina to, ko šodien sauc par skumjām."

Un vislaimīgākais sirdsprieks, kas brīžiem šalc, mirdz un spēcīgi elpo, jūtams katrā vārdā, kurus rakstījusi latviešu meitene Irma E., kad viņa 1949. gada pavasarī kā vienīgā ārzemniece iekļūst Detmoldas vācu konservatorijā dziedāšanas klasē.

„Nu man sniedz laimi gaiss, debesis, zilie agrīnie rīti un zeltainās krēslas stundas, jo šai brīdī manis sapnis beidzot īstenojas. Es varēšu kalpot dziesmai. Gadi vairs nevilksies kā smagie svina pelēkie mākoņi un vienreiz, kad Dievs svētīs visiem izmocītajiem ceļu mājup, pa viņu aiziešu ar bagātu, drošu sirdi bezgalīgi mīlēt dzīvi."

Ilze S. no Minchenes apgarotā vēstulē par savu ikdienu saka:

„Kā lauku puķes tās man zied, arī tās, par kuŗām cits varbūt raudātu, es dzīvoju kā ugunīs un laiku vairs nerēķinu pēc debess spīdekļiem pulksteņa vai ēdiena reizēm, bet pēc sajūtām un pārdzīvojumiem. Un esmu tik stipra, tik stipra, ka reizēm varētu zvaigznes noraut no debesīm, lai ar tām kā zeltiem piekaisītu visus vēl nedzīvotos gadus."

NO KLUBA UZ SLEPENPOLICIJU

Bet netrūkst arī tādu vēstuļu, kuŗas lasot, nemaz negribam ticēt, ka kaut kas līdzīgs vēl varētu gadīties mūsu apstākļos, un tomēr: Nupat no Bostonas kāds mūsu jauneklis, kuŗš tikko šī gada pavasarī, vēl Eiropā būdams, brīvprātīgi iestājās amerikāņu armijā un jaunkareivja laiku pavada Amerikā Bostonas tuvumā, saviem draugiem Reinzemē raksta: „Esmu vienīgais latvietis šinī apmācību novietojumā. Kaut arī par apstākļiem nevaru žēloties, taču kādreiz gribējās sastapt tautiešus, kas jo kuplā skaitā dzīvo šai pilsētā. Pirmajā sirojumā gadījums mani noveda kādā veclatviešu klubā. Nekas, turīgs iespaids, tikai gandrīz nobijos, kluba sienas rotā maskaviešu bildes un saukļi un apmeklētāju vairumam, kaut arī tie vēl runā latviski, ir pavisam jocīgi uzskati. Tāpat visa pieejamā literatūra, ko tur pamanīju, bija vienīgi, vai nu tagadējā Rīgā vai Maskavā ražota. Un tas nepatikamākais pēc šī apmeklējuma man sākās tikai nākošā dienā, kad uz nopratināšanu mani izsauca slepenā policija. Veselu stundu taujāja un es atbildēju. Es saku: Pie velna, vai šie „tautieši" arī jūt, kas viņus agrāk vai vēlāk vēl šai dzīvē noteikti sagaida! Nākošā reizē šai sarkano citadelei metu lielu līkumu un uzmeklēju pēdējos gados iebraukušo klubu, taču tas nītājs domu biedram, līgavainis savai visumīļajai, vai arī mūsu dzejnieki bieži pat grūti salasāmā rokrakstā, joņaini rakstīdami par pārdrošiem sapņiem, pēkšņi pārvērš visvienmuļāko ikdienu spožā ideju putnā, kas gavilēdams lidos starp jūras dziļumu un debess augstumu un ar karstu uguni svētī sirdi un skaistumu.

Draugi, pagaidu trimdinieki, drošsirdīgie gribētāji un visi vajātie latvji pasaules tālēs, kas nedrīkstam nobīties no tagadnes, rakstiet vēstules, kuŗās katrs teikums atspoguļotu uzupurēšanās gatavību ,gudro prātu, kvēlošanu asinīs un ticību ilgu un darba piepildījumam, to visu apgarojot ar dziļu dzīves mīlestību, un paši gaidāt tādas, kuŗas vēl pirms nāves pēdējā mirklī kļūst nepieciešams pārlasīt, lai tad ar laimīgu smaidu mierīgi aizmigtu pēdējā miegā uz vairoga.

Alberts Eglītis.

Sagadīšanās vai simbols

Pēdējos gados mēs sākam pieradināties pie ievērojamiem vārdu saīsinājumiem. Vai katrs laikrakstu ziņojums tā ir virmo ar noslēpumainu burtu grupējumu, kā dažam liekas, pat vai tīri kabalistiskām un mežonīgām zīmēm.

UNO un ECU, EVG un SHAPE, visi šie saīsinājumi šodien tā sakot pieder pie laikrakstu lasītāju dieniškās maizes. Par burtu grupējumu NATO, aiz kuŗa slēpjas organizētā Ziemeļatlantijas pakta valstu apvienība, tagad iededzies zināms sasprindzinājums. Burtu kārtībā NATO tieši atbilst angļu-amerikāņu apzīmējumam Ziemeļatlantijas līguma organizācijai. Tas, protams, pavisam nepatīk vairāk vai mazāk šovinistiskiem frančiem, tādēļ Parīzes laikrakstos NATO vietā lieto OTAN, kas burtu grupējuma kārtībā atbilst šīs organizācijas franču apzīmējumam.

Protams, tā ir nevainīga spēle ar burtiem, pat ne vārdiem. Tomēr arī šai šķietamā bērnu spēlē rodama varbūt kāda jēga.

Kāds grieķu laikraksts kopš neilga laika īsā ziņojumā dara lasītājus uzmanīgus, ka abiem šiem Ziemeļatlantijas pakta organizācijas saīsinātiem apzīmējumiem, liktenīgas sagadīšanās dēļ, jaungrieķu ikdienas valodā ir atsevišķa nozīme. Un proti: NATO jaungrieķiski nozīmē „še viņš ir (vai viņa ir)"! OTAN turpretim minētajā valodā nozīmē: Kad?

Laikraksts piebilst, ka tieši frančiem, kas pakta īstenošanu maz veicina, to velk garumā vai pat traucē un kas tik stūrgalvīgi pastāv uz organizācijas apzīmējumu savu burtu kārtībā — šis simbols OTAN it kā piestāv. Fas.

ALKOHOLA PLŪDI UZ KUĢA

Gibraltaras tiesā britu 9.089 tonnas lielā tankkuģa Atheldu-ke kapteinis Fergusons paskaidrojis, ka bijis spiests pa radio pieaicināt palīgā Karaliskās flotes korveti, jo kuģa komanda pludojusi alkoholā. Viens no komandas locekļiem pat tam uzbrucis, daži citi uzbrukuši kuģa virsniekiem un neklausījuši to pavēles.

Palīgā piesteigusies korvete nosūtījusi bruņotu vienību kapteiņa palīgā un pavadījusi tankkuģi līdz ostai.

LATVIEŠU NĀCIJAS LIKTEŅI

Ir vai nav laiks pacelt Latvijas jautājumu?

Amerikas latviešu apvienības valdes Bostonas sēdes protokolā lasāmi šādi sūtņa J. Feldmaņa vārdi: „V. Lambergs saka, ka ir pienācis laiks uzstādīt izšķiršanai Latvijas jautājumu. Mums ir vairākkārt atgādināts, esiet uzmanīgi un neprasiet nelaikā izšķirt Latvijas jautājumu. Nelaikā prasot jautājuma izšķiršanu, lēmums varētu būt negatīvs". Šos vārdus teicis Latvijas sūtnis Vašingtonā, un tādēļ tos nevar ignorēt un paiet garām, un tie prasa objektīvu novērtējumu. Nesen piedalījos kādā sabiedrisko darbinieku apspriedē, kur kāds latviešu jurists un redaktors īsā politiskā apcerē bez iebildumiem akceptēja minēto sūtņa J. Feldmaņa ārpolitisko tezi un teica, ka Latvijas ārpolitikā nekas nav kritizējams, jo Latvijas liktenis var atrisināties tikai lielo pasaules notikumu norisē. Arī kāda sardžu vīra vēstule no Vācijas izsaka to pašu.

Prezidentam K. Ulmanim nepatika vārdi „mēs maza tauta" un viņš mērīja latviešu nāciju ar garīgām mērauklām. Tas drīkstētu arī trimdā nozīmēt, ka mēs tomēr neesam tik maza tauta savas taisnībā lielās lietas aizstāvēšanai brīdī, kad latviešu nācijas likteņi apstājušies it kā kapa malā un gaida — Latvijas jautājuma pacelšanu pasaules priekšā. Mums ir jābūt tik lieliem, ka drīkstam un spējam runāt un pārliecināt tos, kas lemj par pasaules likteņiem. Vispirms mums pašiem vajadzētu būt pilnīgā skaidrībā par to, vai mēs varam vai nevaram ilgāk gaidīt. Rietumu ārlietu ministriju teze: „nelaikā prasot izšķirt Latvijas jautājumu, lēmums var būt negatīvs" lauj komūnistu totālam terroram deldēt un izdeldēt latviešu pusotra miljonus. Šai tezei mums ar visu neatlaidību jāstāda pretī antiteze: „novēlotā laikā pacelts Latvijas jautājums var būt negatīvs, jo nebūs tautas, kas atjaunotu Latvijas valsti". Lūk, šīs alternatīvas ar katru nodzīvoto trimdas gadu kolidē arvien asāk, un tas ir arī tas, kas liek arī asāk domāt un runāt. Mums atkal un atkal jāiet uz ārlietu ministrijām, parlamentiem, universitātēm, laikrakstu redakcijām un komitejām, lai pierādītu mūsu tezes pareizību.

Nekad Latvijai lēmums nevar būt negatīvs, ja pašas Rietumu lielvalstis to paceltu un aizstāvētu cilvēcības, taisnības un tiesību vārdā.

Mūsu ārpolitikas mērķis ir viens un nemainīgs — drīza Latvijas atbrīvošana. Bet mūsu ārpolitikas taktikai ir jābūt elastīgai un tagad jāpiemērojas katrā ziņā ASV ārpolitiskajai stratēģijai un taktikai. Mēs tagad varam runāt tikai par jaunā ASV prezidenta ārpolitiku. Ģenerālis Eizenhauers un gubernators Stīvensens, paklaujoties amerikāņu nācijas mierā mentalitātei, apsola, ka viņi vadīs tā, lai būtu nevis karš, bet miers. Ģenerālis Eizenhauers mieru tomēr saprot kā „brīvību arī apspiestajām tautām aiz dzelzs aizkara" un Latviju minējis kā pirmo. Stīvensens ir uzmanīgāks un nosauc Eizenhauera „aktīvo ārpolitiku" par „avantūru politiku" vai padošanos jūtām.

Tas nozīmē, ka mums nav jāprasa krusta karš Latvijas atbrīvošanai, ko ne tikai ASV valdība nevar ne solīt, nedz pildīt, bet pat lielās sabiedriskās organizācijas tautu brīvībai nesola. Piemēram, iespaidīgā Atlantijas ūnijas komiteja šo rindu autoram raksta, ka „komiteja neproponē brīvās pasaules organizēšanu sākt ar trešo pasaules karu, lai uzbruktu Padomju Savienībai un panāktu vēlamo mērķi — Baltijas valstu atbrīvošanu", bet tikpat noteikti apgalvo, ka Atlantijas Ūnijas komiteja grib palīdzēt ar visu savu politisko iespaidu atbrīvot Latviju, un ir pārliecināta, ka ar aktīvu ārpolitiku Latvija tiks atbrīvota, un tādēļ aicina tās rindās. Rietumu valstsvīriem lielā mērā ir skaidrs pasaules liktenis zem komūnisma tirannijas, bet ja tomēr arī vēl tad ārlietu ministrijas Baltijas valstīm saka: esiet uzmanīgi un neprasiet nelaikā izšķirt Baltijas valstu jautājumu, tad tas nozīmē mums: mobilizēt visus spēkus, lai Rietumi izšķirtos galīgi un pilnīgi par steidzamu Baltijas valstu glābšanu un tad nebūs vairs arī lielas pulēs panākt, lai Rietumu lielvalstis paceltu un pozitīvi izlemtu Baltijas valstu jautājumu. Ja šajā cīņā — skriešanās ar Stalinu un viņa čekas bendēm — nemetīsies līdz ar mūsu diplomātiem visa trimdas tauta un organizācijas, kas sakās cīnāmies par Latviju, tad var notikt, ka vēl ilgi jautāsim — ir vai nav laiks pacelt Latvijas jautājumu? Priekšlikums pacelt Latvijas jautājumu nenozīmē iesniegt kādu formālu lūgumu vai diplomātisku notu Apvienotām Nācijām, iekāms ar diplomātiskiem un sabiedriski—politiskiem līdzekļiem nav panākta ASV valdības galīga izšķiršanās ar visiem tās rīcībā esošiem, tanī pielietojamiem līdzekļiem aktīvi atbalstīt šo Latvijas lūgumu. Vai mēs to darām? Ja mēs to fanātiski darītu, mēs būtu līdzīgi cīnītājiem kara laukā, un politikas vārdam tautas ausīs būtu īsta zelta skaņa. Ka prezidentus un ministrus var pārliecināt un iespaidot arī Baltijas valstu likteņi, to jau esam piedzīvojuši: nelaikis sūtnis Dr. A. Bilmanis pārliecināja ASV tautas vietnieku O. Armstrongu, pēdējais ir pārliecinājis citus Kongresa locekļus, bet viens no tiem, Kerstens pārliecināja ģenerāli Eizenhaueru iestāties par aktīvu palīdzību arī Baltijas valstu atjaunošanai. Lūk, tas ir mūsu cīņas ceļš, kas mūs droši novedīs pie Latvijas atbrīvošanas.

V. Lambergs.

Tautiskās dejas Pirmajā Dziesmu dienā Kanadā

Mūsu tautas dejas, tāpat kā tautas dziesmas, ir saglabājušās tautā cauri gadu simtiem un ir svēts senču mantojums tagadējām paaudzēm.

Tādēļ pēc aizritējušās Dziesmu dienas gribas jautāt, kādēļ dziesmas sagatavotas daudz labāk nekā dejas? Vai tautas dejai mēs vairs neveltām pienācīgo uzmanību? Aiziet gadi un gadu desmiti, bet latviešu tautas dziesmu melodijas nemainās, bet kāpēc mēs mainām tūres mūsu tautas dejās! Tik pazīstamo deju „Jautrais pāris", kas nobeidzas ar apaļo polku, Dziesmu dienas sarīkojumā nobeidzās ar grieķa-nos elkoņos, kam sekoja kāda pieņemta poza — tādas gan tautas dejās nekad nav bijis. Ir nepareizi tagad svešumā gudrot jaunas tautas dejas — mums nerodas arī jaunas tautas dziesmas! Daļēji līdzīgs baleta uzvedumam bija Brālīt's māsas dancinmāja. Šo deju kādreiz latviešu tautā dejoja gan, bet īsti kā — mēs tagad nezinām, jo tā nav publicēta. Mūsu galvenais tautas deju kārtotājs Jēkabs Stumbris atradar Vidzemē šīs dejas daļas, vēlāk līdzīgas Augšzemgalē, un no šīm atsevišķām daļām sastādīja deju „Brālīt's māsas dancināja". Par laimi ir vēl šīs dejas apraksts saglabājies paša J. Stumbra rokrakstā, bet tā gan ir savādāka nekā redzētā.. Tāpat nevaram neredzēt, ka „Magō dancī", kas tautā tika dejota skrējiena trīssoli (tā arī ir visos aprakstos) tagadējie dejotāji izpilda tecinu soli, līdz ar to šī deja zaudēja savu vieglumu un rotaļību.

Vācijā pirmajos trimdas gados iznāca Johannas Rinkas, J. Oša un dala J. Stumbra uzrakstītās tautas dejas. Ja tagad mums citu materiālu par dejām nav, tad tomēr vajadzētu pieturēties pie šīs grāmatas, lai atsevišķās deju kopas vienu un to pašu deju arī vienādi dejotu: šī grāmata nav pilnīgi pareiza, bet pietiekama, lai nerastos neskaidrības, kā katra deja dejojama. Tāpat tautas dejās līdz šim nebija redzēts, ka rokas plaukšķina virs galvas!

Tā nu iznāk, ka mēs pamazām attālināmies no savas tautas kultūras, — kā mēs spēsim to saglabāt nākošām audzēm?

Centīsimies citu gadu rādīt pareizākus un labāki sagatavotus sniegumus. No klūdām jau visi mācās:

Indra Gubiņa

Jaunkanadiešu mākslinieki rādīs savus darbus

Jaunkandiešu mākslas klubs, kas ir kļuvis par vienu no vispievilcīgākām Eiropas jauniecejotāju organizācijām, nospraudis plašu rudens un ziemas pirmās puses darbības programmu.

Klubs izstādīs savu biedru darbus Nacionālā atpūtas brīžu un dailamatniecības skatē, kas notiks Toronto tekošā gada 21., 22. un 23. oktobrī, un lielāks skaits mākslinieku demonstrēs savus sasniegumus ģīmetņu gleznošanā, karikatūru zīmēšanā, skicēšanā, modelēšanā mālā un kokgrebšanā.

Klubs ar 3. novembri īpašos kursos uzsāks mācības iesācējiem gleznieciebā. Dzīvu modeļu zīmēšana visiem kluba biedriem sāksies trešdien, 1. oktobrī, plkst. 8 vakarā kluba telpās Toronto.

2. novembrī Kanadas palīdzības biedrība Austrumeiropas bēgļiem Montreālā sarīko īpašu izstādi jaunkanadiešu darbiem, jaunkanadiešu, kas ieradušies no viņpus dzelzs priekškara.

Mākslas kluba biedru pilna sapulce notiks kluba telpās pirmdien, 15. septembrī. Tanī lūdz piedalīties visus biedrus un mākslinieku, kas nesen ieradušies Kanadā.

Jaunkanadiešu mākslas kluba adrese ir The Arcade, 158 Yonge St., Toronto, tel. WA 4219, birojs atvērts no 5 līdz 8 pp. CS

SAVIENOTĀS VALSTĪS

KĀRLA ULMAŅA ATCEREI

Sakarā ar Kārla Ulmaņa notecējušiem 75 mūža gadiem Nujorkas Latviešu Studentu biedrība bija sarīkojusi sestdien draudzes namā atceres vakaru. LKK locekļis Alfreds Bērziņš iepazīstināja jaunatni ar Kārli Ulmani kā lielu valstsvīru, kas veidojis vēsturi, D. Zamuels nodeklamēja dažas patriotiskas dzejas. Draudzes zāle bija apmeklētāju pilna.

Elizabetē, N. J., tanī pašā dienā notika līdzīgs atceres vakars, ko rīkoja vietējā draudze. Vakaru atklāja mācītājs Zuzāns, kas iededzināja 75 sveces lielā dzimšanas dienas klingerī. Par K. Ulmaņa dzīvi un darbu runāja Alfreds Bērziņš. Koris Millera vadībā un dubultkvartets Neimaņa vadībā nodziedāja patriotiskas dziesmas. Sekoja deklamācijas. Bija pulcējušies ap 70 apmeklētāju. Vakars norītēja lielā sirsnībā.

o

Daugavas Vanagu apvienība Čikagā, kopā ar citām organizācijām bija rīkojusi mūsu pēdējā brīvās Latvijas valsts prezidenta Dr. Kārļa Ulmaņa 75 gadu dzimšanas dienas atceres aktu.

Svinīgo aktu ievadīja DV apvienības priekšnieka A. Vanaga uzruna, kurā viņš uzsvēra, ka ārpus katras politiskās orientācijas, mēs nevaram un nedrīkstam noliegt K. Ulmaņa lielos nopelnus savas tautas un valsts labā.

Garāku referātu par K. Ulmaņa dzīves gājumu un darbību pakavējās J. Ruģēns.

Mākslinieciskos priekšnesumos piedalījās Ed. Ramata koris, vijolnieks L. Jēkabsons, pianists Viļtelis un aktrise M. Antena. Ulmaņa portreju gatavojis māksl. Šīmanis.

Vakars bija ļoti kupli apmeklēts un norītēja svinīgā un sirsnīgā garā.

A. Spars

NUJORKA

Gustavs Dancis, kas bijis Nujorkas latviešu ev. lut. draudzes mācītāja K. Podiņa līdzgaitnieks un ilggadīgs draudzes pr-nieks, nesen atskatījās uz 75 mūža gadiem. Sakarā ar to jubilārs nodevis draudzes archīvam viņa rīcībā esošos archīva materiālus, fotogrāfijas un citas agrāko gadu darbības piemiņas.

VASARA IET UZ BEIGĀM

Otto Krolla mākslas aģentūra atklās savu koncerta sezonu ar izcila mākslinieka, vijolnieka Andreja Lindberga, uzstāšanos. Andrejs Lindbergs ir profesora A. Noriņa skolnieks, mūzikālo izglītību ieguvis Latvijas konservatorijā 1938.—1944. g., kuŗu nobeidz ar brīvmākslinieka grādu. Spēlējis Nac. Operas orķestrī 1941.— 1944. g., līdztekus piedalīdamies daudzos koncertos kā solists Rīgā un provincē. Aktīvi darbojies kamermūzikas laukā. 1945. g. saistījies Hamburgas BBC radiofonā. Pēc tam pie Latvijas Baleta, kur bija mūzikālās daļas vadītājs un diriģents 1945.—1949. g. Nonācis ASV, piedalījies trijos vijolnieku konkursos, kuŗus visus izturējis, kas viņam pavēra ceļu uz savu profesiju; 1951.-52. g. sezonā viņu saistīja pat vijolnieku Baltimoras simfoniskais orķestris, 1952. g. vasarā Bostonas Pops orķestris un 1952.-53. g. sezonā, ir noslēgts līgums ar Vašingtonas simfonisko orķestri. L. daudz čigānas valsti. Ja sākumā bija jāpārvar daudzas grūtības, iekāms varēja sasaukties dziedoņi farmās un fabrikās, tad drīzi viņš tās bija pārvarētas, un latviskā dziesma varēja skanēt par jaunu. Somā reiz šis darbs bija seviški nozīmīgs, popularizējot mūsu tautu ne tikai amerikāņu sabiedrībā, bet darot lielu nacionāli — politisku darbu.

Tagad kora sastāvs zināmā mērā jau nostabilizējies un mīt Gr. Rapidos un Kalamazū pilsētās, un ar koŗi ir tā diriģents Alfreds Kalnājs. No pašlaik aktīvajiem dziedātājiem 38 ir vecā Valkas sastāvā, 10 nākuši no tradicijām bagātās Dziesmuvaras un apm. pāris desmit no citiem trimdas koŗiem.

Sestdien, 6. septembrī, Gr. Rapidos Latviešu biedrības namā koris un pārējie dziesmu draugi atzīmēja sava diriģenta Alfreda Kalnāja 20 gadu atceri mūzikas druvā, līdz ar to svinot savus septītos gada svētkus. Divkāršo jubilejas sarīkojumu atklāja ar Mūsu tēvs ..., ko koris cēla priekša kuplajam viesu pulkam jo nevainojamā izpildījumā. Īsu svētruni teica prāv. J. Ozols, iesvētot arī Dziesmu vairoga krūšu nozīmes. Plašaku pārskatu par kora darbību pag. gados, sniedza kora prieksnieks Viktors Purins. Viņš pasprauda kora nozīmi zeltā diriģentam Alfr. Kalnājam, kora labvēlim mācītājam J. Laupmanim un E. Smiltam un paziņoja, ka tādas pašas piešķirtas prof. K. Abelem, in. R. Nīkurim Vācijā, P. Karodonam un E. Dinvaldam. Mākslinieks A. Sildegs, kuŗš pagatavojis krūšu nozīmes metu, saņēma krāšņus ziedus. Ar uzrunu pie diriģenta vēl griezās kora finanču vadītājs J. Ozols un pasniedza tam aploksni. Bez tam kora prieksnieks V. Purins nolasīja kora speciālu apsveikumu savam diriģentam. No Kalamazū latviešu biedrības sveicienus nesa J. Ducmanis, Gr. Rapidas Latviešu biedrības prieksnieks V. Vilips, māc. J. Laupmanis, Kalamazū latviešu draudzes J. Gailis, Gr. Rapidas un apkārtnes latviešu draudzes E. Pētersons un māc. Art. Piebalgs. No ALAs rakstiski bija sveicinātis Kultūras nozares vadītāis E. Freivalds, inž. R. Nīkurs un bij. Franku novada vecie laudis Vācijā. Visiem apsveicējiem pateicās diriģents Alfr. Kalnājs. Koris noskandinaja arī dažas dziesmas, bet divus jaundarbus vīru dubultkvarteta Dzimtenes kokle, ko šiem dziesmu draugiem veltījuši komponisti: K. Abele un J. Poruks. Noslēgumā visi pakavējās dažas stundas pie kopēja azaida galda. Svētku gadījumā bija iznācis speciāls atcerēm veltīts izdevums — Kontrapunkts. **Valters Ziraliņš**

CEĻA VĀRDI

Tev teikts: kad pasaule nenāk pie tevis, ej tu pie viņas, viņa ir bagāts lauks, ko nokopt. Bet vispirms ir cits lauks, vēl bagātāks un tev vēl tuvāks — tu pats. Nolasi no sava lauka pārpas — jo vairāk lasīsi, jo bagātāks tapsi: ja nelasīsi, cits ne tik.

Rainis

Saturns.

Anvils

BIJUŠAIS PAR BIJUŠIEM

LATVIEŠU LEĢIONA VIRSNIEKA, KURZEMES CIETOKŠŅA TRAĢISKO NOTIKUMU LĪDZGAITNIEKA, ATMIŅAS PAR LEĢIONĀRU PĒDĒJĀM VAROŅGAITĀM DZIMTENĒ UN UZSPIESTO KAPITULĀCIJU

Latviešu virsnieku Odiseja: cīņā ar badu un okupantiem, pārvarot neiedomājamas grūtības Latvijā, 3 virsnieki, kas turēja zem sava goda kapitulēt komūnistiem, 1945. g. vēlā rudenī kājām šķērsoja Lietuvu, Poliju un Austrumprūsiju, lai izlauztos cauri dzelzs aizkaram un aiznestu brīvajai cilvēcei autentiskas ziņas par komūnistu briesmu darbiem Latvijā. Ar šīm vēsturiskajām atmiņām, kas nāk no pirmavota, un pauž latviešu karavīru varonību un pašaizliedzīgu tēvzemes mīlestību, jāiepazīstas ikvienam latvietim, īpaši mūsu jaunatnei, kam lielā cīņa par tautas nākotni vēl priekšā.

Rita gaismai svīstot, mani uzmodināja pulkvedis O., kas tad bija piekomandēts kādam korpusa stābam. Tas bija pirmais latvietis, kas bija nācis mūs apsveikt. Un gandrīz arī vienīgais. Gaŗākā sarunā man kļuva daudz kas skaidrāks par notikumiem Kurzemē, jo viņš bija viens no aktīvākām vadoš. personām tajā nelielajā latviešu patriotu pulciņā, kas cerēja un darīja visu ,lai notikumiem dotu mums vēlamo virzienu. Bet viņa parastais optimisms nebija vairs simtprocentīgs, daudz kas no tā bija zudis viņam no vācu puses nodarīto netaisnību un pārestību dēļ. Bet zaudēts viss vēl nav, bija viņa gala doma.

Liepājas nobombardētajā dzelzceļstacijā ,kad jau bijām ešelonā, mūs apciemoja policijas departamenta direktors O. ar pilsētas policijas prefektu G. Mūsu turpmākais ceļš veda uz Ventpili, izmantojot jūrmalas dzelzceļu.

Ventspilī attiecīgajiem komandantiem ilgi bija jāsazinās ar dažādām iestādēm, skaidrojot, ko darīt ar mums tālāk. Nakts laikā tas neiet ne ātri, ne viegli. Citādi puslīdz kārtīgi izveidotā vācu administrātīvā aparātā, varēja redzēt,bija jau sākušies traucējumi Beidzot viss ir skaidrs, un mēs saspiežamies mazajā „bānītī" ar pirmo mērķi — kāda maza pietura uz Mazirbes šaursliežu dzelzceļa. Pilnīgi tukši ir šī apgabala zvejnieku ciemi; tikai pamestās mājas, paši zvejnieki „atstumti" tālu prom no krasta. Novietojamies tukšajās mājās.

Pēc pāris dienām pie mums ierodas kāda stāba pilnvarotais un, sekojot savām instrukcijām un vispārējam vācu sauklim — skaldi un valdi, — sāk priekšdarbus mūsu vienības iznīcināšanai, resp. tās sadalīšanai mazās grupiņās vai atsevišķos cilvēkos un nosūtīšanai uz citām vienībām. bet tā bija vienīgā reize, kad mēs šo cilvēku redzējām, un viņa darbi mira, pirms tie piedzima. Visu grozīja daudz varenāki notikumi.

Mūsu vienības koris un instrumentāli—vokālais trio apciemoja Talsu pilsētu, kuŗas vārdu mūsu vienība neoficiāli nesa, un sarīkoja tur dažus publiskus koncertus. Atzinīgi Talsu pilsēta un apriņķa pagasti drīzumā mums piesūtīja vairākus „mazbāniņa" vagonus ar pārtiku. kas mums, no vācu zemes nākušiem, bija stipri vajadzīgi. Netika aizmirsts arī „maizes tēvs" — Ventspils apriņķa Ances pagasts, arī tur tika noskandinātas dziesmas.

Tā bija pagājušas 2—3 nedēļas. Ieradās mūsu pēdējās vienības ar stābu. Mēs, agrāk atbraukušie, pārcēlāmies kādus kilometrus 15 tālāk gar jūrmalu uz citiem tukšajiem zvejniekciemiem Jūrmalas apsardzība un apmācības bija mūsu darbs un laika kavēklis. Dala karavīru, kam vēl brīvajā Kurzemes stūrī bija piederīgie vai pazīņas, aizgāja atvaļinājumā. Dienas gāja, un lielie notikumi strauji tuvojās.

Ir 1945. g. 9. maija priekšpusdiena, jauks, saulains laiks. Kā parasti, kad nebija nekas cits darāms, Lielirbes upes krastā atlaidies, mākšķerēju. Apkārt klusu šalc jūrmalas priežu meži, mierina, bet īsta miera nav. Šorīt saņēmu no sava priekšnieka piesūtīto attiecīgā rajona vācu virspavēlnieka ar vakardienu datēto rīkojuma norakstu, kuŗā norādīts, ka Vācija ir kapitulējusi Rietumu sabiedroto priekšā, bet cīņu pret Krieviju turpinās, un, ja kāds izplata baumas par vispārēju Vācijas kapitulāciju, tās esot bez pamata, jaunprātīgas un apkarojamas. Vai tas būtu jauna posma sākums šajā karā? Vai šis pagrieziens nebija sen jau gaidīts? Tādas domas mani nodarbina, kad pēkšņi blakus nostājas adjutants.

„Nupat biju „mazbāniņa" stacijā. Dzelzceļnieki dedzina dokumentus, plkst. 14 krievi pārņemšot līniju un staciju" — viņš ātri pieteica.

„Lai sevišķu uzdevumu virsnieks aiziet pie kaimiņu vācu krasta bataŗejas komandiera un uzzina, vai tam nav kādi viņa priekšniecības rīkojumi" — atteicu viņam. Pulkstenis rāda 11.

Pēc apm. stundas mums šī skaidrība bija, vismaz par cik tas attiecās uz vāciešiem. Līdz plkst. 11 viņiem ieroči jānoliek pie dzelzceļstacijas, bet pozīciju vietās jāizkaŗ balti karogi, pašiem jādodas uz pulcēšanās vietām un tur jāsaņem krievu rīkojumi. Īsi sakot, skaidra un pilnīga kapitulācija Bet mums tā nepietiek. Man ir vajadzīgi mūsu priekšnieka norādījumi. Attālums līdz viņam 15 kilometru, telefona satiksmes nav, ar auto vai velosipedu braucamu ceļu nav. Vienīgais ceļš — šaursliežu dzelzceļstiga. Liku dzelzceļtrulim piejūgt zirgu un ar šo „ekspresi" adjutanta un ārsta pavadībā devos pie sava priekšnieka (ārsts, saprotams, nemiera tirdīts, pats lūdza, lai viņu ņemu līdz). Savas vienības vīriem apsolīju atgriezties pie viņiem. Mans lielākais prieks un gandarījums ir apzinoties, ka viņi man ticēja: pēc dažām stundām atgriežoties, visus atradu, kur atstāju, vienība nebija izklīdusi, nedz pānikas pārņemta. Šie brašie latvju vīri tomēr mani pazina, — viņi zināja, ka es viņu ticību ne mūžam nespēšu pievilt.

Ceļā uz augstāko stābu satikām izklīstošos citu vienību karavīrus, un kā tas mēdz būt ar glēvākiem raksturiem, pa lielākai daļai vairāk vai mazāk iereibušus.

Izrādījās, ka karaspēka noliktavas Ventspilī jau vakar ir „nodotas publikas lietošanā", un daudzi karavīri, kas tur bija dienesta darīšanās vai ceļā uz savu atvaļinājuma vietu, „pārtrauca" kā dienesta pildīšanu, tā atvaļinājumu un aktīvi piedalījās to mantu un labumu dalīšanā, kas daudzus kara gadus bija liegtas. Iegūtos dzērienus, pīpējamo un saldumus veseliem vagoniem transportēja atsevišķie karavīri uz saviem novietojumiem. Kāda partija, satiekoties ceļā, arī mūs bagātīgi apveltīja ar šiem labumiem, cik nu mūsu „ekspreša" lielums atļāva. Kāds šīs partijas iereibis seržants apgalvoja, ka šonakt no Ovīšiem ap pusnakti vēl viena laiva noteikti došoties uz Zviedrijas krastiem. Viņa stāstījums atrada dzirdīgas ausis pie adjutanta un ārsta, tie tūlīt uz vietas nolēma mēģināt sameklēt šo laivu un tikt tajā iekšā. Apsolīju viņus nekavējoties atbrīvot, kad būšu ieguvis kaut kādu skaidrību no sava priekšnieka. Viņi aizgāja. Kopš tā laika par viņiem nav nekādu ziņu: nebija viņu ne Vācijā, ne Zviedrijā, kur visi, kas vien varēja, centās rast vairāk vai mazāk drošu patvērumu. Lai Dievs ir žēligs viņu dvēselēm

Mana priekšnieka stābu Ventspils noliktavu labumi, bija sasnieguši jau agrāk. Mums ierodoties, tur dzēra bēres Latvijai un daudzi, to nemaz neapzinoties, arī paši sev. Jā, vairs nav nekādu šaubu; mums ir jākapitulē krievu priekšā, jānoliek ieroči un pašiem jādodas uz pulcēšanās vietām Ēdoles rajonā, kur gaidīs krievu rīkojumi. Pa ceļiem jāiet mazākās vai lielākās vienībās, ieroču nedrīkst būt. Mans priekšnieks esot vakar nosūtījis uz Liepāju speciālu sūtni uzņemt sakarus ar mūsu Kurzemes pagaidu valdību; vai mēs no šīs akcijas drīkstam ko cerēt un vai vispār sūtītais spēs atgriezties, to neviens nezina. Pieteicu, ka mana vienība ieročus nenoliks un uz pulcēšanās vietām neies, bet pulcinos izklīdīs pa mežiem. Pats personīgi lūdzu savu priekšnieku noteikt man kādu vietu mežā, kur es rītu viņu varētu satikt un informēties par uz Liepāju sūtītā vīra ceļojuma rezultātiem. Šo vietu norunājām kilometrus 20 no pašreizējās, purvainajos mežos Lielirbes upes krastos; turpat arī būšot kāda mūsu citas vienības daļa

„Karš ir beidzies. Par to, ka mēs aizstāvējām savu tēvzemi, no šī brīža mēs no karavīriem pārvēršamies vajātos meža zvēros" — pēc atgriešanās teicu starp Kurzemes jūrmalas priedēm ierindā stāvošajiem saviem vīriem. „No šī brīža jūs esat brīvi no visiem pienākumiem un visām saistībām, ko uzlika mums dzimtene kā saviem aizstāvjiem" — te man kaklā iespiežas kāds kamols un uz labu laiku jāapklust; redzu, visiem lūpas cieši sakniebtas, bet daudziem, kas tālu vairs nav nepiedzīvojuši jaunekļi, acu skats ir stipri miglains; to redzot, kamols kaklā iespiežas atkal. „Zinu, jūs krievu gūstā iet negribat, jo tā būtu diezgan ātra bojā eja, to var paspēt vienmēr. Ieteicu sadalīties nelielos pulciņos, jo mazām grupām ir lielākas izredzes izbēgt krievu pakaļmeklēšanām un vieglāk pārvarēt pārtikas grūtības. Apvienojieties atkarā no savu nākošo interešu mērķa, Raunas lielmežu cienītāji — kopā, Lubānas klānu pazinēji — kopā.

NĀKOŠĀ NUMURĀ SEKOS: — Ventspils purvainajos mežos. Leģionāri, kas atteicās kapitulēt komūnistiem, izklīda pa Ventspils mežiem, uzsākot briesmu un ciešanu pilnās partizānu gaitas.

NO IECAVAS PĻAVĀM LATVIJĀ LĪDZ AMERIKAS METROPOLEI

BALETMEISTARA OSVALDA LĒMAŅA ATMIŅAS

Tā man sākās baletmeistara gaitas Nac. Operā. Te lai būtu atļauts korriģēt G. Štāla grāmatā „Latviešu balets" ieviesušos nepareizību. G. Štāls raksta, ka operas vadība, izšķiroties principā par baletmeistara izraudzīšanu no pašu mākslinieku vidus, vispirms devusi iespēju darboties par baletmeistaru man, Tangijevai—Birzniecei un Leščevskim. Izklausās it kā būtu sarīkots neliels konkurss triju operas baleta mākslinieku starpā. Īstenībā nekas tamlīdzīgs nav noticis. Blakus pieminot, Leščevskis jau pirms tam bija baletmeistars baleta skatiem operās un operetēs, bet Tangijeva—Birzniece savu vienīgo iestudējumu (baletu Korsārs) veica tikai 1935. gadā.

Pirms stāstīt par manām baletmeistara gaitām, daži vārdi par Nac. Operas baletmeistariem, kuŗu vadībā nācās strādāt uz operas skatuves. Pirmā vietā jāmin Fjodorova. Izcila dejotāja, ļoti spējīga pedagoģe un choreografe. Viņas vadībā un ar viņu strādāts visvairāk un arī iegūts visvairāk, vispirmā vietā krietna technika un skatuves rutīna. Viņas prasības iepretim dejotājiem bija ļoti stingras, un viņai jāpateicas, ka dejotāju technikās varēšanas līmenis stipri cēlās, dažreiz sasniedzot pat virtuozitāti. Viņas laikā dejoju ļoti daudzās lomās un tām visām viņas vadībā nācās „izēsties cauri." Nebiju viņas favorits, bet tomēr ar laiku man nācās pārņemt visas baletu galvenās lomas un būt viņas partnerim. Jāsaka, ka tas nenācās viegli. Fjodorovas ampluā toreiz Rīgā bija ļoti plašs: viņa mācīja baletu savā skolā, vadīja treniņus baleta personālam operā, bija operas galvenā baletmeistare un primabalerīna. Dabiski, ka visās nodarbībās nevarēja ielikt vienādas kvalitātes enerģiju un tikpat dabiski iznāca, ka mazāk tās atlika tieši dejai primabalerīnas lomās, mēģinot iztikt ar rutīnu un smagumu pārliekot uz partneri. Šinī sakarā man bieži „mazgāja galvu," kamēr piesavinājos mākslu „nosegt" savas partneres vājās vietas.

Primabalerīnas parasti sevi iekšata par personificētu baleta mākslas pilnību, kuras neklūdās nekad, un jau pati doma, ka primabalerīna dejojot varētu kļūdīties, viņām šķiet nosodāma ķecerība. Ja nu tomēr kāda kļūme gadās, tad vainīgam tur vienmēr vajag būt, vai nu diriģentam, kuŗš vai nu kavējies, vai pasteidzies par kādu taktī, vai skatuves grīdai, kur negaidītā vietā un neizprotamā kārtā radies kāds nelīdzenums, vai baleta kurpei, kuŗa viltīgā kārtā par vāju vai par stipru aptvērusi pēdu, bet visbiežāk gan partnerim, kas rīkojies kaut kā nepareizi — viņa solis par garu, vai par īsu, par strauju, vai par lēnu, tvēriens par stipru vai par vāju, priekšlaicīgs vai nokavēts utt., vārdu sakot, no partnera puses ir bijis kaut kas, kam dažreiz pat apzīmējumu vārdos nevar atrast. Pati primabalerīna un kļūme — neiespējami! Fjodorova nebija izņēmums.

Fjodorovas ie- un pārstudēto baletu klāsts ir plašs, bet ja tagad presē nākas sastapties ar ziņojumiem, kur viņu dēvē par latviešu baleta izveidotāju. tad tam ar īstenību nav ne mazākā sakara. Latviešu baletu toreiz Nac. Operas repertuārā nemaz nebija. Fjodorova bija sava laika bērns — mācījusies un dejojusi uz Krievijas skatuvēm tikai klasisko baletu. Tādēļ, lai viņa spētu dejā dot kaut ko latvisku, viņai būtu vajadzējis pašai iepriekš „pārdzimt" no jauna Viņa pati to arī nekad nav apgalvojusi, vai ko līdzīgu bildusi. Tāds apgalvojums varēja rasties, tiki rakstītājiem topot „grieķiskākiem par pašu grieķi."

Baletmeistari, kuŗi Nac. Operā nāca pēc Fjodorovas — Vilzaks, Panovskis, Fokins. Zemlers — bija tikai „caurbraucēji," no kuŗiem tikai Fokins kā dejotājos, tā arī apmeklētājos atstājis paliekamu piemiņu. Zemlera laikā, dejojot viņa iestudētā Jāzepa leģendā, piedzīvoju smagu kļūmi, nonākot .ellpas trūkumā." Man bija piešķirta loma, kuŗā nācās dejot 13 minūtes ilgstošu deju. Ko no dejotāja prasa tik ilgs nepārtraukts dejojums, to spēj novērtēt tikai dejotājs. Deju vajadzēja beigt, ieņemot zināmu pozu momentā. kad skatuves fonā parādās ,uzlēcoša zvaigzne. Pārējiem dejotājiem bija jāsāk acumirklī, kad es ieņemu manas dejas noslēguma pozu, bet ciešā sakarā ar zvaigznes parādīšanos. Gaŗā dejā es biju palicis pilnīgi bez elpas un biju spiests nobeiguma pozu ieņemt kādu acumirkli par agru — zvaigzne vēl nelēca. Iecerētā aina, baletmeistaram par lielu nepatikšanu, „sagāja dēlī." Lomu man, protams, atņēma, tā kā man uz nākošo zvaigznes lēkšu nācās gaidīt ilgi. Mans vienīgais apmierinājums bija apziņa, nebiju rīkojies tīši.

Fokins bija liels mākslinieks, un viņa darbs operas baletam būtu bijis ļoti vēlams. Diemžēl, operas budžets nespēja veikt šāda mākslinieka atalgošanu. Fokins, starp citu, prasīja, lai dejotājs dejā ieliktu maksimu tur nepieciešamās enerģijas un bija ļoti apmierināts un priecīgs, kad to varēja konstatēt. Atceros, ka iestudējot mums straujās polovciešu dejas, Fokins, kad mēs, deju beiguši, lieliem, trokšņainiem elpas vilcieniem centāmies atgūt gaisa līdzsvaru plaušās, sajūsmināts sita dejotājiem uz pleciem un teica: „Tā bija labi!"

Slavenā balerīna Olga Spesivceva, turpretim, nebija apmierināta, ja dejojot instinktīvās pūles atgūt plaušās dejā zaudēto gaisu, bija ārīgi manāmas. Atceros, ka 1935. g. Parīzē, Opera comique, biju viņas partners Silfidās, un dejas laikā viņa man iečukstēja ausī: „Neelpojiet!" Kad pēc dejas es, sarunā ar viņu, šaubījos, vai trīs minūšu ilgā dejā varēšu iztikt bez elpošanas, sekoja viņas replika: „Neaizmirstiet, taču, ka es esmu Silfida un jūs tā varat aizpūst mani prom."

No manas dejotāja karjēras laikiem uz Nac. Operas skatuves atzīmēšu pāris gadījumu. Savu lielāko blamāžu uz skatuves piedzīvoju pirms vēl kļuvu par premjēru, kad Romanova, Smirnova un Obuchova viesizrādē, baletā Raimonda, dejojot kādu četru dejotāju variāciju, trīs reizes pēc kārtas nokritu sēdus. Kauns bija tik liels, ka pirmā acumirklī biju gatavs pazust uz visiem laikiem pilsētas kanālī pie Operas nama. Paldies, Dievam, kamēr nokļuvu no skatuves, pirmais sadruvums bija pāri, un es nolēmu notikušo laist pār galvu, apņemoties to izpirkt ar variācijas priekšzīmīgu nodejošanu nākošā reizē.

Otra kļūme man gadījās baletā Princis Riekstkodis. Dejojot biju pievirzījies par tuvu skatuves ārmalai, un nākošā pasāža tikai par mata platumu noturējos no ielidošanas orķestra telpā, vispēdējā acumirklī atrodot ar rokām atbalstu rampas malā. Tiklab kollēgas uz skatuves, kā skatītāji teicās pārdzīvojuši brīdi ārkārtīga uztraukuma, kas, situācijai laimīgi noslēdzoties, izraisījās vētrainos aplausos. Ja man nebūtu laimējies noturēties aiz rampas malas, tad līdz ar mani cietēja būtu arī orķestra arfiste.

Kā baletmeistars centos uz skatuves iedzīvināt savas, kā dejotājam radušās idejas, kā mākslinieкam uz skatuves ne tikai jādejo, bet arī jātēlo, resp. no dejojošas lelles jātop par dejojošu cilvēku. Mani centieni atrada labvēlīgu atbalsi tiklab skatītājos, kā mākslinieku kritikā. Nākošais uzdevums kuŗu biju sev spraudis un, cik bija manos spēkos, arī īstenojis, bija latviskums baletā. Protams, vislabāk un visspilgtāk tas bija iespējams tīri latviskos baletos, kā Mīlas uzvara un Ilga.

(Turpinājums sekos).

Jaunkanadiešu grupas uzstājas izstādē

Vecās un Jaunās pasaules kultūra un jautrība vijās viena caur otru tekošā gada Kanadas nacionālā izstādē, kur Koloseja teātrī jaunkanadieši ik vakaru uzstājās ar savas mūzikas un deju programmām.

Pavisam deva 14 programmu. Katrā no tām uzstājās īpaša kanadiešu vai etniska grupa. Šī uzdevumu virkne, ko organizēja izstādes sieviešu nozare sadarbībā ar Draudzības padomi un Pilsonības un immigrācijas departamenta pilsonības nozari, arvienu pulcināja sajūsminātus klausītājus un skatītājus.

Pirmajos uzvedumos bija franču un kanadiešu programmas. Tanīs franču tenors Florio Konstants dziedāja franču dziesmas, un Eginkoras tautas deju dejotāji Normana Mura vadībā dejoja franču un kanadiešu krusta dejas.

Tālākos uzvedumos sekoja bulgāru tautas dejas un dziesmas; kāds ungāru stīgu orķestris un dejotāji sajūsmināja publiku ar ungāru tautiskām dejām tautas tērpos; kīniešu solists Džordžs Čou dziedāja savas dzimtās zemes dziesmas; ukraiņu jaunatnes federācija Hamiltonā dejoja ukraiņu tautas dejas un iepazīstināja ar savām dziesmām, dzirdējām arī igauņu, lietuviešu, latviešu, somu; grieķu, holandiešu, čechoslovaku un žīdu tautas dziesmas, skatītāji priecājās par viņu dejām.

CS

Krievi esot izgudrojuši helikopteru

Padomju akadēmiķis B. Jurjevs nācis klajā ar paziņojumu: „Helikoptera izgudrošana ir viena no slavenākām lappusēm mūsu aviācijas vēsturē . Man, kā Žukovska skolniekam, izdevās konsturēt helikopteru ar vienu propelleru jau 1912. gadā."

Enciclopedia Britannica teikts, ka helikoptera ideja sastopama literātūrā jau pirms gadu simteņiem. Tomēr šī ideja tika iedzīvināta tikai 20 gs. 30. gados, kad Anglijā, ASV, Francijā un Italijā radās aparāti, kas spēja izdarīt lidojumus. Nekas nav zināms par kādu krievu līdzdalību šinī izgudrojumā.

Pāvils Klāns

ROMĀNS — REPORTĀŽA

3. turpinājums

Bērni no manis bīsies, tikko es parādīšos uz ielas, neviena sieviete mani nekad vairs nemīlēs, nevienā birojā es nekad vairs nebūšu vajadzīgs. Šais gados man bija jāatrod savai dzīvei saturs, jēga un attaisnojums. Tātad manai rīcībai ir arī gluži cilvēciski motīvi. Tas ir sports, ja gribat. Risks? Tādam, kas reiz jau miris, nenāktos grūti atkārtot šo procedūru vēlreiz."

Pēkšņi viņš apklusa, un Erikam ienāca prātā, ka ekselence šai brīdī varbūt nožēlo savu valsirdību. Bet viņš maldījās.

„Es zinu arī, kas jūs vēl nodarbina bez tam," ekselence tūliņ piebilda. „Jūs domājat par to, kur es palikšu, ko darīšu, kad boļševiki būs te. Es būšu tur kur manai ārienei vispiemērotākā vieta, kur es vislabāk iekļaujos un esmu vismazāk nomanāms. Vai jums ir ienākušas prātā nespējnieku patversmes, vājprātīgo iestādes, kapličas? Slimnīcas cietumu sardzes, pilsētas aptīrīšanas nodaļa? Akači, kuŗos ne labprāt gremdējas veseli cilvēki? Man līdzi būs šīs idejas, šīs rūpes un cerības, kas mani noturēs virs bezdibeņa. Un palīdzēs nenoslīkt arī sarkanajos plūdos. Jums tas liksies pārspīlēti, bet tas nav spontāns lēmums. Man paliek lieliskā apziņa, ka nav otra cilvēka līdzīgā situācijā ar tādu uzdevumu, kādu es sev esmu spraudis. Un kādam esmu pilnvarots. Bet tā nav lieluma manija — man bija jātiek galā ar savu dzīvi — un te ir rezultāts. Nē, es nespēlēšu gāztas valdības sarūgtinātu ministru, kas rotaļājas ar sabotāžas plāniem. Šobrīd es esmu vairs tikai cilvēks, kas apzinās pienākušu savu lielo brīdi, kas nekur citur nekad viņam vairs nepienāks."

Viņš nejauki iesmējās.

„Neaizmirstiet arī," viņš vēl piezīmēja, spēji mainīdams balsi, „ka man pret komūnismu ir tāds pats naids un nicinājums kā viņiem visiem — tiem tur..." — viņš pamāja uz loga pusi, aiz kuŗa lejā murdēja bēgļu karavānas.

Eriks satvēra ekselences pasniegto roku. Tās tvēriens bija cietš un īss, un kad viņš ieskatījās mājastēva acīs, bīdamies ieraudzīt tajās vājprātīga fanātisma dzirksteles, viņu gandrīz vai atveldzēja auksts, pašpārliecināts un mierīgs skatiens. Šai mirklī viņš Erikam likās kā milzgs lādiņš, kas eksplodē tikai zem lielas slodzes.

Pie durvīm viņš atskatījās. Ekselence stāvēja uz paklāja savas lielās krēslainās istabas vidū, drusku baigs un drusku grotesks savā kroplībā, un tomēr taisns un lielisks ar savu plato plecu izmēriem un iesirmo galvu, kuŗā rotājās rieta blāzmas vārgais atspīdums.

II

Apmēram tajā pašā laikā, kad ekselence un Eriks apmainījās vizītkartēm, leģiona inspektora stābā priekštelpā drūzmējās virsnieki un civilie apmeklētāji, kuŗu vidū šaudījās dažādu nodaļu rakstveži, ziņneši un adjutantu kustīgie augumi. Telpa bija līdz griestiem piesmēķēta un pilna gandrīz taustāmas nervozitātes, kas lika sevi just gan paklusās sarunās un dzirdamās nopūtās, gan sejās, kur negulētas naktis, rūpes un neziņa bija atstājušas savas nepārprotamās pēdas — viss gāja uz galu, neatturami, nenovēršami. Cik dienu vēl? Vai mēs pagūsim izkļūt no Rīgas? Kāds būs leģiona liktenis? Vai ceļš uz Kurzemi drošs? Vai sprauga starp boļševikiem un jūrmalu pietiekami plata? Vai pašpārvalde jau pārcēlusies? — Tas bija jautājumu juceklis, kuŗā neviens nespēja pietiekami droši orientēties; ļaudis apgalvoja, stāstīja un pārliecināja uz labu laimi. Arī šeit, šai šķietami autentisko ziņu citadelē, bija ienākušas baumas par zviedru kuģiem, par iespējamu angļu flotes desantu pie Liepājas, par pavēli turēt Rīgu par katru cenu. Daži virsnieki smējās, par ko sirmās dāmas, kam dēļi bija 19. divīzijā, ļaunojās. Citi drūmi klusēja, gaidīdami uz savu kārtu audiencei pie leģiona inspektora. Citi vienkārši nosita laiku, smēķēdami cigareti pēc cigaretes, lai būtu kādu brīdi te, kur sanāca tik dažādi ļaudis un saplūda dažāda informācija. Dieninieki un rakstveži tikko jaudāja tikt ar viņiem galā. Viņiem visiem bija savi svarīgi apmeklējuma iemesli. Personīgā lietā. Un kamēr nokārtoja dienesta lietas, šīm personīgajām bija jāgaida. Visā Rīgā un laikam visā Latvijā vairs nebija citas vietas, kur cilvēki vēl kaut ko reprezentēja, kur domāja organizēti un mēģināja rīkoties, cenšoties vismaz pārskatīt chaosu, kāds ar vācu armijas atkāpšanos bija radies. Leģiona inspektora stābs vairs nebija oficiāls militārs institūts vien — tā bija vieta, kur saplūda cilvēku rūpes, tās pašas rūpes, un kur daži virsnieki, pār mēru noguruši, vēl veidoja kādu centru, kādu latviešu interešu pārstāvību, kam vēl, bija dažas funkcijas saskarē ar vācu stābiem un iestādēm.

Bija jau ap pulksten septiņiem vakarā, kad stāba priekštelpā ienāca pagaŗa auguma plecīgs puisis tumšā uzvalkā ar pelēku lietus mēteli uz rokas, un pieteicās pie dežūrējošā rakstveža.

Leitnants Mikus Peniķis," viņš sacīja jauneklim, kas, acu nepacēlis, ierakstīja viņa vārdu apmeklētāju grāmatā. Pārlaidis skatienu neparasti pieblīvētajai telpai — kuŗā viņš sastapa tikai retu paziņu un no tālienes paviršī sasveicinājās ar tiem — leitnants tūliņ devās stāba priekšnieka kancelejā, viegli pivilkdams kreiso kāju — kustības, acīmredzot, sagādāja viņam sāpes.

Adjutants, virsnieku grupas ielenkts, atgriezās un nāca viņam pretī. Viņi apmainījās vārdiem un klusēdami sasveicinājās. Pārējie nepiegrieza ienācējam nekādas vērības. Viņus interesēja galds, pie kuŗa iesirms kapteinis, pastāvīgi mainīdams zilo un sarkano zīmuli, uz milzīga mēroga kartes atzīmēja frontes stāvokli. Visi klusēja. Vakara saules pēdējie stari ar pūlēm lauzās caur tabakas dūmiem, apspīdēdami zaļgani pelēkās uniformas un koši iedegdamās mazajā Latvijas standartā, ar kuŗa masīvo balstu bija noslogots kartes stūris uz adjutanta galda. Pie sienas blakus masīvam, brūni lakotam dzelzs naudas skapim, kuŗā glabājās stāba dokumenti, vīdēja Eiropas karte ar virknē saspraustām galvainām adatām, attēlojot rietumu frontes stāvokli pēc pēdējām OKW ziņām. Mikus Peniķis, kas, ievainojumu puslīdz sadziedējis, tikko bija atgriezies no slimnīcas, nolūkojās šai grupā ar mēmu interesi. Pēc daudzu nedēļu vārgšanas dažādos hospitāļos, šīs ainas uz ieļas, šīs satraucošās ziņas, šīs nenovēršamās nelaimes nojautas, kas plandījās pār Rīgas jumtiem — viss viņam šķita jauns salīdzinājumā ar stāvokli priekš kādiem mēnešiem, kad Opočkas cīņas vēl nebija notikušas, kad Berlīnē vēl nebija noticis atentāts, kad visu interese bija pievērsta Zemgalei un Tukumam, kur viņš vēlāk pats bija vērojis sašauto milzu Šārmaņa tanku kādā žogmalā. Izdedzis un spokains tas tur palika kā posta piemineklis, pa kuŗa apkvēpšajām kāpurķēdēm lodāja tukumnieku ņiprie puikas.

Šie ļaudis pār karti viņam šķita kā kādai baismīgai, nenovēršamai sērgai pakļautie, kas pēti paši savu pēdējo stundu temperatūras līkni, un Mikus nekā nespēja atbrīvoties no šīs iedomas. Dūmu mākuļos virs viņu galvām tikko jaušama plātījās pati nežēlīgā liktenība, un Mikum Peniķim bija jāsavaldās, lai neizstieptu roku un neizjauktu šos gredzenus un kamolus, kas ar savu neviedamo svaru likās spiežam uniformētos plecus arvien zemāk.

Viņi klusēja. Kad pavērās inspektora durvis, lai izlaistu pa tām kādu steidzīgu virsnieku, viņi kā satrūkdamies izslējās taisni un lūkojās spraugā, pa kuŗu vidēja kiršu sarkans grīdas paklājs ar nemierīgiem saules zaķīšiem no biezās liepu lapotnes aiz loga.

„Vai leitnants Peniķis ieradies?" atskanēja balss no viņpuss durvīm. Virsnieki atskatījās uz jauno, tikpat kā nepamanīto puisi.

„Lūdzu," sacīja adjutants.

Mikus Peniķis piecēlās no savas vietas, un durvis aiz viņa aizvērās ar sausu klikšķi misiņa atslēgā.

Viņš atradās telpā, kuŗā spēra soli pirmo reizi mūžā. Bez viņa te bija vēl daži virsnieki, un pirmajā mirklī Mikus Peniķis nepamanīja, ka pa labi aiz viņa pleca kājās piecēlies un roku pastiepis pretim nāca ģenerālis, sirms, visai plecīgs un drukns vīrs ar platu sakniebtu muti un it kā saulē drusku savilktām, modrām acīm.

„Sēdieties," viņš bez ievada, leitnanta vārdu dzirdējis, sacīja. „Mēs iztraucējām jūs atvaļinājumā ceru ka tas nav tik briesmīgi."

(Turpinājums sekos)

SPORTS

SPORTA KALENDĀRS

20. sept., plkst. 19 LSAK vadībā notiks Ontario apgabala kanadiešu un latviešu izlašu sacensības galda tenisā 326 Queen St. W.

Noslēgumā sportistu vakars ar Latvijas ģenerālkonsula Kanadā R. Braisona godināšanu, LSAK priekšsēža R. Plūmes 40 gadu sporta atceri un Kanadas latviešu labāko sportistu apbalvošanu.

27. sept., plkst. 18 YMCA's vingrotavā College ielā 40, TLSK sarīkojumā Kanadas sieviešu meistarsacīkstes volejbolā. Finālspēlēs piedalās divas Montreālas YMCA's, Toronto YWCA un TLSK.

4. oktobrī, plkst. 14 Beach stadionā TLSK rīko sezonas nobeigumu sacensības vieglatlētikā ar somu, igaunu un lietuviešu sportistu piedalīšanos. Tai pašā laikā arī pirmās dienas sacensības desmitcīņā.

5. oktobrī, plkst. 16 Beach stadiona TLSK rīkoto desmitcīņu 11. oktobrī Hamiltonā Spartas vadībā basketbola zibenturnīrs Kanadas uz ASV latviešu basketbola komandām.

PAZIŅOJUMI

Ontario apgabala latviešu reprezentējošā vienībā galda tenisā spēlēm pret Ontario apgabala kanadiešu izlasi 20. sept., 326 Queen St. W. iedalīti vīriešu sacensībām: Teteris (TLSK), Liepiņš (TLSK, Žulps (Sparta) un Eglītis (YMCA).

Sieviešu sacensībām: Kāpostiņa (TLSK), Ādmine (TLSK), Mielēna (Sparta) un Vikse (TLSK). Spēlētājiem jāierodas sacensību vietā līdz 18,45 baltos tērpos.

I. Kāpostiņš,
Ontario apg. sp. vad.

Ievadot 1952.-53. gada basketbola sezonu, — 11. oktobrī Hamiltonā notiks zibenturnīrs. Basketbola nozare aicina visus klubus un kopas piedalīties šai turnīrā. Vienības pieteicamas līdz š. g. 28. septembrim, R. Bultem, 44 1/2 Chatham Str., Hamilton, Ont., ar klātpievienoto starta naudu $1,50 no vienības. Zibensturnīra uzvarētājs saņems savā īpašumā LSAK dāvāto kausu. Pēc zibensturnīra tiesnešu kollēģijas lēmuma, viena no zibensturnīru dalībniecēm vienībām saņems pārsteiguma balvu.

Tuvākus norādījumus par zibensturnīra spēlēm paziņos rīkotāji — Hamiltonas sporta kopa Sparta.

R. Kadiķis,
LSAK Basketbola noz. vad.

Basketbola nozare aicina visus klubus un kopas pieteikt savas basketbola vienības līdz š. g. 11. oktobrim pie apgabalu sporta vadītājiem 1952./53. gada basketbola meistaribai, pievienojot klāt LSAK noteikto starta naudu.

1952./53. gada basketbola meistaribu sacensības notiks divos aplos, spēlējot katram ar katru. Meistaribu izcīnīs pa apgabaliem, un apgabalos meistaribas sacensības nobeidzamas līdz 1953. gada 5. aprilim. Meistaribas finālam kvalificējās no Ontario apgabala 2 vienības, bet no pārējiem apgabaliem pa vienai vienībai. Meistaribas finālsacensības notiks Toronto.

1952./53. gada basketbola meistaribas sacensības pa apgabaliem sākama ne vēlāk kā š. g. 15. novembrī.

Apgabala meistaribu sacensības vada Apgabala sporta vadītājs.

Tuvāki norādījumi par meistaribas sacensību kārtību tiks izziņoti līdz meistaribas sacensību sākumam 15. novembrim.

R. Kadiķis,
LSAK Basketbola noz. vad.

PŪRIS VĀCU IZLASĒ

Starptautiskās jāšanas sacīkstēs Āchenā (Vācijā) piedalījās 13 valšķu labākie jātnieki. Vācu jātnieku izlasē startēja arī latviešu pazistamais jātnieks Pūris, gūstot labus panākumus.

„Grenzland Preis" balvu izcīnā 57 dalībnieku konkurencē Pūris ierindojās trešajā vietā.

Augstuma pārvarēšanā Pūris ar savu zirgu veica 1,90 m, gūstot 7. vietu.

Āchenas lielās balvas izcīnā Pūris izcīnīja trešo vietu.

Pēc šīm sacensībām vācu laikraksti Pūri ierindo starp trim labākajiem vācu ekipas jātniekiem.

Pūra panākumi ir seviški nozīmīgi tādēļ, ka vācu jātnieki visus gadus pamatoti atziti starp pabāžajiem pasaulē.

ANGLIJAS MEISTARSACĪKSTES VIEGLATLĒTIKĀ

6. un 7. sept. Londonā risinājās Anglijas 1952. gada meistarsacīkstes vieglatlētikā. Pāri par 30 dalībnieku sniegumu negātivi ietekmēja aukstais laiks un lietus. Par spīti tam vienā otrā disciplīnā sasniegti labi rezultāti.

Mūžīgi celojošā DV vairogu izcīnā trešo gadu pēc kārtas uzvarēja Anglijas vieglatlētikas cietokšņa Tālavas sportisti ar 151 punktu, atstājot otrā vietā Cerību ar 95 punktiem.

Techniskie rezultāti:

100 m — Feldmanis 11,6 sek., Dubrinskis 12,2 sek., Piķelis 12,2 sek.

200 m — Feldmanis 23,5 sek., Zakevics 25,5 sek., Ustups 25,5 sek.

400 m — Feldmanis 55,1 sek., Mundeciems 57,3 sek., Ustups 58,4 sek.

800 m — Salnājs 2:05,9 min., Mundeciems 2:08,9 min., Ustups 2:14,6 min.

1500 m — Salnājs 4:21,7 min., Mundeciems 4:24,9 min., Rožentāls 4:25,2 min.

3000 m — Rozentāls 9:54,7 min., Ābolinš 10:40,1 min.

3 km soļošana — Ābolinš — 14:28,6 min., Rožentāls 16:07,0 min., Lazdiņš 19:56 min.

Disks — Feldmanis 40,16 m, Laudobelis 39,50 m, Priede 39,10 m.

Lode — Puksts 13,88 m, Laudobelis 13,17 m, Feldmanis 12,02 m.

Kārtslēkšana — Legzdiņš 2,79 m, Rušenieks 2,71 m.

Trīssoļlēkšana — Brencītis — 12,66 m, Rušenieks 11,20 m.

Augstlēkšana — Brencītis 1,63 m, Rušenieks 1,59, Laudobelis un Salnājs 1,54 m.

Tāllēkšana — Pīpelis 6,15 m, Brencītis 5,80 m, Feldmanis 5,78 m.

4 x 100 m Tālava 49,2sek., LLSK 49,8 sek.

Olimpiskā stafete — Tālava 3:-54.2 min.

LSPA

Latviešu Sporta Apvienība Kanadā ir izraudzījusi apbalvošanai par sasniegumiem 1951./52. g. sporta sezonā un līdz ierasties uz sportistu apbalvošanas vakaru sestdien, š. g. 20. septembrī, plkst. 7,00 vakarā, 326 Queen St. W., Toronto, sek. Kanadas latviešu sportistus un sporta komandu pārstāvjus: no Montreālas — V. Jansoni, Dz. Nesauli, O. Zommeru, A. Krauli, J. Lukstinu, J. Sprūženieku un Montreālas latviešu vīriešu un sieviešu volejbola komandu pārstāvjus; no Hamiltonas — E. Lēvaldi, M. Žulpu, G. Miezīti, M. Žulpu, V. Plinti, Kuncānu, Treimani; no Londonas — A. Litaunieku, J. Richteri, A. Raitu; no Sadberijas — E. Purgali; no Toronto — J. Kāpostiņu, V. Ādmini, M. Kiršu, E. Zālmani, M. Lazdu, V. Teteri, P. Bernātu, V. Ernstsonu, R. Simsonu, E. Lipomani, A. Bergvaldu, A. Skrastiņu, A. Egliti, Kūliti, Pukīti, H. Zichmani, J. Muskatu, A. Lakstīgalu, A. Līdaci, V. Klavinu, J. Roni, T. Ozolcelmu.

TORONTO LATVIEŠU BIEDRĪBAS
DĀMU KOMITEJA RĪKO
RUDENS BALLI
š. g. 19. septembrī, plkst. 7.30 vak. plašajās Britu Imperijas Kanadas Leģiona telpās, 22 College ielā
Modernās dejas demonstrēs FRED ASTAIRE DEJU SKOLAS VADĪBA
DAUDZ GARŠĪGU ATSPIRDZINĀJUMU
Ieeja kungiem $1.00, dāmām $0.75 (514)
Visus laipni ielūdz TLB DĀMU KOMITEJA

LATVIEŠU PRESES BIEDRĪBAS KANADAS KOPAS
RAKSTNIEKU VAKARS
AR
IRMAS GREBZDES, VELTAS TOMAS, INGRIDAS VĪKSNAS, ELLAS ANDERSONES, JĀŅA KLIDZEJA, ILMĀRA BATRAKA Ū. C. PIEDALĪŠANOS
Programmu papildinās dubultkvartets „KALVIS"
Toronto, sestdien, 20. sept., pl. 7.30, sv. Andreja baznīcas zālē
Ieeja $1.00, skolēniem $0.50. LPB KANADAS KOPA

VISUS LATVIEŠUS IELŪDZU UZ
INDIJAS MISIJAS VAKARU
š. g. 19. un 20. septembrī, plkst. 8 vakarā
CHURCH OF THE CRUSADER ZĀLĒ, 1309 BLOOR ST, W LANSDOWN STŪRĪ
IZRĀDĪS KRĀSAINAS INDIJAS FILMAS, KO KUPLINĀS ORĶESTRIS
Ieeja brīva. Ielūdz E. Zingers, 38 Abbott Ave, Toronto

Amerikāņu un visu eiropiešu receptes apstrādā augsti kvalificēti eiropiešu un kanadiešu reģistrētie farmaceiti, speciālisti

Mēs pagatavojam un izsūtām medikamentus uz visām pasaules malām. Sainīšus aizsūras zemēm iesaiņojam sevišķi rūpīgi un pareizi noadresējam.

Mēs sedzam nodotiem pasūtinājumiem visus pasta izdevumus, maksājam nepieciešamās muitas nodevas, kā arī kārtīgi izpildām vajadzīgās muitas deklarāciju papīrus.

Mūsu krājumā atrodas visādas zāļu tējas, Celsija termometri un arī visi Eiropas medicīniskie preparāti.

IEVĒROJIET MŪSU CENAS:

STREPTOMYCIN — $0.75 gramā, AKNU PREPARĀTS $7.00 par 10 injekcijām, PENICILLIN — $3.95 par 10 injekcijām, 3 milj. vienības.

Mēs sedzam pasta izdevumus par sūtījumiem uz visām pasaules malām

Tagad RIMOFON ir dabūjams — un mēs izsūtām uz jebkuru pasaules malu.

Mūsu aptieka ir vienīgais šāda veida veikals Amerikā, līdzīgi jūsu dzimtenes aptiekai, tikai medicīnas bikses, elastīgās zeķes, visāda veida jostas ir izgatavotas pēc noteikta mēra.

Mēs piemērojam un izpildām brilļu receptes.

VISLABĀKĀ VĒRTĪBĀ — VISLABĀKAIS PAKALPOJUMS
STARKMAN CHEMISTS
Kanadas lielākā aptieka
463 BLOOR St., W, TORONTO, ONT.

DR. J. KAROLS
pieņem
HAMILTONĀ
78 George ielā
Telef.: 3-5538
Ar 1. oktobri Toronto.
(296)

S. VASARĀJA
transporta uzņēmums
»BALTIC CARTAGE«
and MOVERS

izdara transporta pakalpojumus katrā laikā. Tel. OL 1403, Toronto

GRĀMATAS
laikraksti, latviski ādas izstrādājumi, rotas, audums
Pieprasiet katalogu
P. AVOTIŅŠ
854 BATHURST ST., TORONTO
TEL. KE 0621
Lotus puķu namā II. stāvā
(335)

IZDARU DAŽĀDUS TRANSPORTA DARBUS
Karā invalidiem un bezpagādnieku ģimenēm par brīvu
RAKSTĪT LATVIETIM
36 Fuller Ave, Toronto
(516)

Pieņemu vecākus un slimus olīvēkus
VESELĪBAS UZLABOŠANAI
Ļoti labas telpas, uzturs un māsu uzraudzība.
Pieteikties
Toronto, tel.: MI 7270 (480)

LATVIEŠU GLEŽNU IZSTĀDES ATKLĀŠANA
21. septembrī, plkst. 14, Toronto 123 Huron ielā, DV namā.
Ieeja 50c, skolēniem 10c.
LNAK Kult. un Izgl. nozare

AR TIKAI $10.00 IEMAKSU
Jūs varat iegūt jaunu un modernu RAKSTĀMMAŠĪNU
ar vai bez latviešu taustiņu iekārtas
ALEKSANDRS KĀNBERGS
596 Sherbourne St., Toronto.
Tel.: RA 7149 (204)

BIRUTU LIEPIŅU, kas kādreiz dzīvojusi 38 Ridge Hill St., Forest Hill Village Toronto 10, meklē Gidis Vike, adrese: Dornstadt b. Ulm, Donau, Altenheim, Bl. 6, Zim. 4, Wuerttemberg, Germany.
(523)

MEKLĒ meiteni vai sievieti, ļoti labā mājā, vieglīem mājas darbiem, kā arī jāpieskata viens bērns. Dzīvot iekšā. Var iztikt ar vācu valodu. Zvanīt Toronto, MO 3386, no rīta 9—12, vakarā 6—9.
(521)

IZDODAMAS divas nemēbelētas istabas Humberside rajonā. Ērta satiksme. Piemērota precētam pārim. Zvanīt pēc plkst. 20. Tel. — RO 1314. Toronto. (517)

LABĀ rajonā izdodamas mēbelētas istabas, vārīšanas iespējas, pastāvīgi karsts ūdens. Tel. MI 4842, Toronto. (526)

MĒBELĒTA istaba izdodama ar virtuves lietošanu (Pape un Riverdale Ave stūrī). Tel.: Toronto — GE 0756 (280)

IZDODAMA mēbelēta istaba diviem kungiem, labā rajonā, centra tuvumā. Vārīšanas iespējas, telefons. Zvanīt pēc pl. 6. vakarā. Toronto, tel. MI 6398. (500)

IZDODAMA nemēbelēta istaba ar virtuvi, piemērota divām personām. Garāža. Toronto, tel. RI 2256 (508)

IZDODAMA liela mēbelēta istaba ar siltu un aukstu ūdeni ar vai bez garāžas. Telefons. Toronto, — GL 1601. (520)

NELIELA mēbelēta istaba ar virtuvi, pilnīgi atsevišķa, izīrējama 2 vieniniekiem-cēm vai ģimenei ar 1 bērnu. Toronto, tel. HA 8184. (524)

ISTABA klusā mājā glīti mēbelēta, elektriskais ledus skapis, gāzes plīts. Laba satiksme. Pēc vēlēšanās pilna pansija (15 dol. nedēļā) Tel. Toronto EM 4-6749. (525)

OTTO KROLLA MĀKSLAS AĢENTŪRAS
BALETA SKOLA
Vadītāja — VALERIJA RIEKSTIŅA
800 S. HALSTED St., CHICAGO 7, ILL., HULL HOUSE
Tel.: MOnroe 6-5399 (no pl. 7—9 vak.) un FIllmore 4-9385
MĀCĪBU SĀKUMS SVĒTDIEN, 28. SEPT, PL. 10
Reģistrēties personīgi pie O. Krolla darbdienās no pl. 7—9 vak., vai pie V. Riekstiņas darbdienās no plkst. 10—1 priekšp.
MAYWOOD, 904 S., 4th Ave (518)

TĪRU VĪNOGU SULU
vīna raudzēšanai izdevīgi piegādā mājā (Toronto) stikla balonos vai koka mucās no latviešu auglu farmas Niagarā.
Tuvākas ziņas un pasūtinājumi pa tel. MOhawk 4054 pēc. pl. 6 vakarā (493)

JAUNUMS! ATKLĀTS JAUNS MĒBEĻU VEIKALS
Bagāta, daudzpusīga, mājas un kantora mēbeļu izvēle.
Dažāda veida elektriskie aparāti mājas vajadzībām
Sakarā ar atklāšanu speciāli pazeminātas cenas
Ienāciet un pārliecinieties! Runājam krieviski
BURLACOFF'S FURNITURE
619 QUEEN ST. W. TORONTO, Ont.,
Tel. WA 6812 «496»

Latvijas amata meistara
J. KREIĻA
FOTO DARBNĪCA
izdara uzņēmumus iepriekš pieteiktus pa tālruni
PIEŅEM REMONTĀ
FOTO APARĀTUS
FILMAS ATTĪSTA UN KOPĒ
TEL. GE 0756
445 PAPE Ave, TORONTO

FOTOLABORATORIJA
J. BIRNIS
Attīsta jūsu filmas, plates, kopē un palielina
RŪPĪGS DARBS!
3 HURNDALE AVE, GE 8120
Toronto (955)

MANN AND MARTEL
REALTORS
1663 Bloor St. W.
Nekustamus īpašumus pērkot vai pārdodot,
griezties pie mums. Mēs jums varam piedāvāt mājas par dažādām cenām, lielā izvēlē pilsēta centrā un apkārtnē.
Laipnus paskaidrojumus sniedzam katru dienu no pl. 9,00 no rīta līdz pl. 10 vakarā.
PĀRSTĀVIS
VOLDEMĀRS PUTNIS
Telef.: OL 1106

BAZNICAS ZIŅAS

Ņujorkas latv. dievkalpojums ar dievgaldu mācītāju konferences gadījumā, 21. sept., pl. 3 pp. Betlēmes baznīcā. Dievkalpojumu vadīs prāv. J. Kuļlītis, piedaloties vairākiem citiem mācītājiem.

Ņujorkas latv. ev.-lut. draudzē kristīti: Uldis Jānis Bērziņš, dzim. 1952. g. 8. janvārī, Bruklinā; Ināra Drazlovska, dzim. 1951. g. 15. sept., Bruklinā; Ilze Bula, dzim. 1951. g. 8. nov.; Baiba Kalnāja, dz. 1952. g. 19. apr. Mineolā.

Salaulāti: 26 jūlijā Ernests Reinholds Vārpiņš un Marija Tērauds, dz. Lauva; 16. augustā Jēkabs Barons un Sofija Lasmanis.

Iesvētīti: pie draudzes piederīgie jaunieši, kas iesvētīti citās latviešu draudzēs: Rita Kocere, 20. jūlijā Sjufolsā, N. D. un Girts Zeidenbergs, 3. aug. Mančestrā, Con.

Miruši: Kārlis Šķērbergs, 60 g. v., 23. jūlijā noslīcis peldoties Hudsonā netālu no savas dzīves vietas, Yonkers, N.Y. Aizgājējs bija tālbraucēju kapteinis, cēlies no Vecpiebalgas; jau ar 15 gadiem sācis braukt uz jūras. Pirmā Pasaules kara apkalvots par varonību flotes transportos Melnā jūrā. Vēlāk braucis uz Latvijas un Anglijas kuģiem. Bijis Latvijas jūras tiesas loceklis. Sarakstījis grāmatu Traģēdijas uz jūras. 1942. g. torpedēts uz Ciltvairas. Piedzīvojis vēl citas katāstrofas, kas viņu psiholoģiski smagi ietekmējušas. Paliek māsa un citi piederīgie dzimtenē.

Jānis Kūļa Purvišks. 61 g. v., miris ar sirdstrieku 12. augustā savā lauku īpašumā, Woodbourne, N.Y. Nelaikis dzimis Ceraukstes pag., Bauskas apr., Pirmā Pasaules karā cietis Krievijā. 1920. gadā atgriezies Latvijā, sāka studēt, bija Seloniias loceklis. 1926. gadā iecelots ASV. Pārlaidis grūtus gadus, ticis pie sava īpašuma. Bijis izpalīdzīgs jauniem iebraucējiem, dodot galvojumus apm. 50 DP.

Melānija Pikše, dz. Fiodorova, 56 g. v., mirusi 15. aug. Bruklinā. Amerikā bija nodzīvojusi tikai divi gadi. Bija no Liepājas, trimdu pavadīja Augsburgā.

Marija Smits, dz. Elsberga, 59 g. v., no Liepājas. Mirusi 19. aug. Elmhurstā, LI. Iebraukusi pirms 30 gadiem.

Mārtiņš Krastiņš, 71 g. v., miris 21. aug. Nujorkā. Bijis zemkopis Rīgas apkārtnē. Jaunībā braucis uz jūras, krievu-japāņu karā konfiscēts. Vācijā dzīvojis Fuldā un Vircbugā. Iebraucis Amerikā 1950. gadā.

Leonids Meiers, 40 g. v. Divi gados, ko pavadījis Amerikā, dabūjis smagu piepūli darbā un miris aiz sirds vājuma 25. aug. Bijis elektrotechniķis Rīgā. Vācijā dzīvoja Augsburgā.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Archibīskapa pārstāvis A.Skrodelis (99 Herkimer Str. Hamilton, Ont., tel. 70136). **Ņujorkā**, 20. un 21. sept. mācītāju un dr. priekšsnieku sanāksme; **Otavā**, 28. sept. pl. 2 pp. Sv. Pāvila b-cā (210 Wilbrod St.) dievkalpojums. Pēc dievkalpbaznīcas zālē draudzes un visu latviešu sapulce. Dienas kārt.: Archiskapa pārst. ziņojums; citi ziņojumi; draudzes paplašināšana un pastāvīga mācītāja jautājums; dažādi jautājumi.

Prāv. A. Mitulis (504 Flora St., Winnipeg, Man.) **Port Artūrā**, 20. sept. plkst. 7 vakara dievkalp. Somu neatkarīgajā baznīcā, 70 Secord S; **Vinipegā**, 28. sept. plkst. 2 pp. dievkalp. Sv. Pētera baznīcā. Pēc dievkalp. baznīcas zālē jaunatnes pulciņa sarīkojums.

Māc. V. Šēfers (659 Piccadilly St. **Londonā, Ont.**)
St. Katarīnā, 21. sept. pl. 3 pp. Kristus bazn. dievkalp.

Sarniā. 27. sept., pl. 6 vak. vietējā ev.-lut. baznīcā dievkalp.

Londonā 28. sept., pl. 4 pp. Trīsvienības bazn. dievkalpojums.

Māc. E. Pavasars (1139 Cannon Str. E. Hamilton, Ont. t. 93410). **Brantfordā**, 14. sept. pl. 2 pp. dievkalp.: **Hamiltonā**, 21. sept. plkst. 4 pp. dievkalp. Trīsvienības baznīcā (18 Victoria Ave So). Pēc dievkalpojuma pl. 5.30 baznīcas apakš. zālē draudzes locekļu pilnsapulce. Jaunatnes sanāksme, 25. sept. pl. 6.30 vakarā mācītāja mājā.

Māc. A. Briedis (17—8th Str. Noranda, Q. tel. 2036-J)
Norandā, 21. septembrī, pl. 4 pp. dievkalp. United baznīcā. **Timminsā**, 28. sept. pl. 3 pp. dievkalpojums Kristus baznīcā.

Māc. A. Lūsis (50 Dewson Str. Toronto Ont. t. J.O 2510) **Toronto Sv. Jāņa latv. draudze** (baznīca 274 Concord Ave) 28. sept. pl. 4 pp. dievkalpojums. Svētdienas skola alcina bērnus uz nodarbībām pusstundu pirms dievkalp. sākšanās.

Kristīti: Dāvis Kārlis Maksiņš, Ulda un Astras dēls.

Laulāti: Vitenis Konters ar Gunu Stolceri; Jānis Silis ar Evgēniju-Eiženiju Lēmani; Eduards Siliņš ar Katrīni Kremerts; Alfons Udrovskis ar Zentu Smēmani; Herberts Gubiņš ar Vairu Lauferi.

Māc. A. Cops (118 Isabella St. Toronto, Ont., tel. MI 1873; bazn. PR 1563) **Toronto Sv. Andreja b-cā** (Carlton un Jarvis ielu stūrī) dievkalp. 21. sept. pl. 4 pp. Pēc dievkalpojuma (pl. 6) draudzes locekļu pilnsapulce ar sekojošu darba kārtību: 1. Sapulces amatpersonu vēlēšanas. 2. Ziņojums par draudzes darbību. 3. Bēru fonda noteikumu pieņemšana. 4. Draudzes 1953. gada budžeta apspriešana. 5. Dažādi jautājumi. Draudzes padome lūdz visus draudzes locekļus piedalīties pilnsapulcē.

Māc. E. Caune (19827 — 114 St. Edmonton, Alta tel. 41890). **Kalgārijā**, 20. sept. pl. 6 vakarā dievkalpojums Pirmā lut. b-cā; **Letbridžā** 21. sept. pl. 3 pp. Kristus Trīsvienības b-cā dievkalp.; **Edmontonā**, 28. sept. pl. 4 pp. dievkalp. Sv. Jāņa baznīcā.

Laulāti: Oskars Saulītis ar Aleksandru Victoriju Cimbeliuks (Edmontonā), Andrejs Dūmiņš ar Klāru Viktoriju Kurzemnieci (Kalgarijā)

Māc. A. Gaudiņš (4500 Grand Blvd. Montreal Que.) **Montreālā**, 21. sept. 4 pp. dievkalp. Redeemer baznīcā — 285 Clarke Ave. Westmount.

Māc. K. Avotiņš (1091 W. 8th Ave. Vancouver 9. B. C.) **Vankuverā**, 28. sept. pl. 5 pp. dievkalp.

Kristīti: Ruta Elize Leimane, Eižena un Zigridas dz. Gipslis m.

Māc. H. Kusiņš (39 King St. Kirkland Lake, Ont., tel. 2811-W) **Kirkland Leikā** 14. un 28. sept. pl. 2 pp. dievkalpojumi.

Archibīskapa pārst. A. Skrodelis

Māc. F. Ruperts, 166 Margaret Ave. Kitchener. Dievkalpojumi: **Sault Ste Marie** trešdien. 17. sept., pl. 7 vakarā. Zion Ch. **Portartūrā** dievkalpojums svētdien, 21. sept. pl. 1 pp, norvēģu Our Savior ev.-lut. baznīcā.

TORONTO BAPTISTU draudzes dievkalpojums un Sv. Vakarēdiens svētdien, 21. sept., pl. 17 Walmer Road Bapt. bazn. telpās. Māc. R. Eksteins.

«LATVIJAS AMERIKĀ» pārstāvji:

Visas DV apvienības, nodaļas un kopas ASV un Kanadā.

2. ASV:
A. Lācis, 1800 E. 18th, St., Brooklyn 29, N. Y. Tel.: DEway 9-8280.
A. Augstums, 1634 N. Str., Lincoln, Nebr.
M. Biukis, c/o Mr. Knopfle, 618 Boehlke St., Saginaw, Mich.,
Ed. Dobelis, 123, First St. S. E. Waverly, Iowa.
O. Dikis, latviešu grāmatnīca, R. 2, Waverly, Ohio.
P. Dubovics, Quaker Lane, Hyde Park, New York.
Arvids Eglītis, 2405, 22nd St., East, Minneapolis, Minn.
K. Irbenieks, 4937 Mead Ave, Cleveland 27, Ohio.
J. Kāļiņš, 600 Tremont St., Boston, Mass.
Rūd. Krafts, Zion Lutheran Church Dalton, Minn.
R. Krūklītis, Latviešu grāmatnīca, 1109 E. Grand River Ave, East Lansing, Mich.
Jānis Lazdiņš 3710 N. Meridian St., Apt. 224, Indianapolis 8, Ind.
Jānis Miķelsons, 67, Marcella St. Boston — Roxbury 19, Mass.
A. Ozoliņa, 1835 N. Orchard St., Chicago, Ill.
A. Punka, 1417. Park Road N.W. Apt. 4, Washington 10, D.C.
J. Paucītis, 2116 North Capitol St. Wash, D. C.
V. Puriņš 1043 Baldwin S. E., Grand Rapids, Mich.
J. Runiķis, 6226 20th Ave, N.E., Seattle 5, Wash.
Julijs Sakne, grāmatu un laikrakstu apgāds, 537 James Str., Syracuse, N. Y.
J. Sobojevskis, 2711 „W." St. Lincoln, Nebraska.
G. Šmita grāmatnīca, 19 Prospect St., Poughkeepsie, N. Y.
J. Upeslejs, 2518 N. 12th. Str., Milwaukee 6, Wiskonsin.
Miss Biruta Ziemiņa, 920 W. Lowell St., Kalamazoo, Mich.
T. Tērauds, c/o Mr. H. Hamilton, 7151 Euclid Rd. Cincinati 27, Ohio.
Rev. J. Turks, 1231, W. Lowell St. Kalamazoo, Mich.
Jāņa Zabaka grāmatnīca, 1216 Bonita Ave, Berkeley 9 California.

3. KANADĀ:
P. Avotiņš, 854, Bathust Str., Toronto, Tel.: KE 3884.
I. Batraks, P. O. Box 1000 Sta. C. Toronto 3, On.
A. Cauka, Latviešu grāmatnīca, 1140 Richmond Str., London, Ont. Tāl. 3-3844 W.
Mr. J. Celms, 849 Mc Rae St., Niagara Falls, Ont.
„Daugavas Vanagu" grāmatnīca, 123 Huron St., Toronto, Ont.
V. Dreifelds, grāmatnīca, 91 Poplar Ave, Kirkland Lake, Ont.
Oļģerts Gebauers, 37 Strathcona Ave, So, Hamilton, Ont.
E. Jurševskis, 408 York St., Hamilton, Ont.
A. Kānbergs, Rakstu un darbu pakalpojumu birojā, 596 Sherbourne St., Toronto. Tel.: RA 7149.
Vilis Kaļiņš, 21 Denison Rd. West, Weston, Ont. Tel. CHerry 1-2068
Mr. V. Kārkliņš, grāmatnīca, 127 Regent Str., N. Sudbury, Ont.
M. Kalniņš, Muskoka Sanatorium P/O Muskoka, Ont.
V. Kopels, 609 Yong Str., Art Handicraft, Toronto, Tel. PE 4596
Marta Kuncāns, 47, Beulah Ave, Hamilton, Ont.
Arturs Kivlits, Hurdman's Bridge, Box 164, Ottawa, Ont.
L. Lidums 27 Wiley St., St Catharines, Ont.
Puķu veikals „Lotus", 854 Bathurst St. Toronto, Tel. KE 3884.
K. Skuja, 20 William St., W, Waterloo, Ont.
Mrs. Leonija Ozolkalne, 480 E. 8th Ave., Vancouver, B.C.
V. Ziedinš, Latviešu grāmatnīca, 92 Morse St., Toronto, Ont.
Otto Zilkalns, 6745 Cote St., Lac Rd. Apt. 3. Montreal.

3. Vācijā
Andrejs Ozoliņš, Apgāds un grāmatnīca, (24b) Eutin/Holst., Rettberg—Kaserne.
Mr. V. Pomelnieks, „DV grāmatnīca", Wilhelmsburg, B 1—9. 14a Uim/Donau.
Abonēšanas maksa: 1 mēn.: DM. 4.- 3 mēn.: DM 11.-

4. Anglijā
Daugavas Vanagu Fonda grāmatnīca, 72 Queensborough Terrace London W2
Abonēšanas maksa: 1 mēnesis 7/- 3 mēnēi 20/-

5. Francijā:
Madame K. Birzniece, 31 rue de Seine, Paris 6.
Abon. maksa. 1 mēn. 400 franki 3 mēn. 1000 franki

6. Dānijā:
Mr. K. Reimanis, Box 292, Kopenhavn, Danmark.
Abon. maksa: 1 mēn.: 4,50 D. Kr.

7. Zviedrijā:
Mr. A. Kroders, Karlsviksgatan 1, 1. Stockholm K, Sweden.
Abon. maksa: 1 mēn. 4 Zv. Kr

8. Austrālijā:
DV Sidnejas nodaļa, Mr. E. Liepkājis, 35 Robb St., Revesby, NSW.
Abon. maksa: 1 mēn. 8 šiliņi.
Mr. E. Liepiņš, 6 Boorsea ST. Lidcombe, Sydney, N. S.
Mr. A. Priedītis, grāmatnīce „Rīga", 74 Judd St., Mortdale, Sydney.

9. Venecuelā:
Mr. J. Henkuzens, Urban. Michelenal S.— 14, Valencia.
Abon. maksa: trimestris 15,40 bol.

Laikrakstam „LATVIJA AMERIKĀ"
123 HURON ST. TORONTO, ONT., CANADA

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu Latvija Amerikā .....
līdz ..... uz ..... mēnešiem uz šādu adresi:
Mr, Mrs, Miss .....
.....
Pievienoju money orderi, čeku vai skaidrā naudā $.....
..... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai.
(Nevajadzīgo svītrot)
Paraksts .....

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanags, 123 Huron St., Toronto, Ont.

NOTIKUMU DEGPUNKTĀ

VAI VĀCIJAS APVIENOŠANA IR IESPĒJAMA?

Pad. Savienības priekšlikums par visa okupācijas karaspēka atvilkšanu un Vācijas apvienošanu izraisīju veselu virkni ļoti svarīgu problēmu ne tikai Vācijā, bet arī pārējā Eiropā. Pašlaik nav pazīmju, ka tāda apvienošana būtu iespējama.

Laiku pa laikam Pad. Savienība atkārto savu fantazēšanu par Vācijas apvienošanu. Lai gan šajā politikā ir maz īstenības, tomēr vācu tautā tā saceļ zināmu uztraukumu un rada cerības par vienotu Vāciju.

Cīņa starp austrumu un rietumu demonstrācijām par vācu tautas labvēlības iegūšanu pa šiem pēdējiem 7 pēckara gadiem pieņēmusi tādus apmērus, ka vāciešiem grūti izšķirties, ko lai pieņem — Ādenauera un Rietumu sabiedroto piedāvāto darbu un maizi, vai Maskavas solīto — „neatkarīgo Vāciju".

Abas puses saprot, ka vāciešu lielākā vēlēšanās ir vienota, neatkarīga Vācija, kas nozīmētu ārzemju karaspēka atvilkšanu. Starpība ir tikai tā, ka pēc Rietumu tezes, lai to sasniegtu, vācu tautai daudz jāstrādā un uz laiku jāpurē sava politiskā neatkarība, kamēr krievi mēģina tiem iegalvot, ka vienīgais, kas vāciešiem būtu jādara, ir — parakstīt Staļinam piedāvāto „Līgumu". — Ādenauera politika, kas pilnīgi saskan ar Rietumu politiku, paredz, ka vāciešiem, ja tie vēlas Vācijas apvienošanu un tās pilnīgu neatkarību, jābrunojas, kas nozīmē obl. karadienestu un augstākus nodokļus, pie kam Vācijai nebūs neatkarīga armija, bet, līdz ar franču, angļu, beļģu un citām armijām būs iekļauta kopējos Eiropas aizsardzības spēkos, kādēļ vadība bieži atradīsies cittautiešu rokās. Visbeidzot Vācijai būtu jāzaudē daļa no neatkarīgas valsts tiesībām.

Valstij ar Vācijas tradicijām šāda „brīvība, kas savienota ar lieliem pieņākumiem, nav pārāk vilinoša, kādēļ nav arī nekāds brīnums, ka krievu piedāvājumi par vienotu Vāciju un neatkarīgu vācu armiju tautā rod dzirdīgas ausis; tikai niecīga daļa apsver, kas notiktu, ja 4 lielie, saskaņā ar Maskavas priekšlikumu, atvilktu savus spēkus no Vācijas.

Pirmā un svarīgākā problēma būtu tieši militāras dabas. Ir pavisam skaidrs ka krievu karaspēks tiktu atvilkts nedaudz vairāk par 100 km Polijas un Čehoslovakijas territorijā, kamēr ASV un Anglija, kas ienem ļoti svarīgu vietu Eiropas aizsardzībā, ar laiku būtu spiestas savus spēkus no Eiropas izvākt pavisam. Tā šī jaunā, apvienotā Vācija jau pašā sākumā atrastos pastāvīgi zem lieliem Pad. Savienības un tās sabiedroto brunoto spēku draudiem. Kritiku neiztur bieži dzirdētais iebildums, ka pēkšņā atomieroču laikmetā komūnistu karaspēka atrašanās Vācijas pierobežā nav visai svarīga. Cilvēkus, kas dzīvo tikai stundas braucienā no komūnistu tanku spēkiem, atomu ieroči nespēj sajūsminât. Tāpat sevišķi ērti neļustos arī vācu valdība Berlīnē, kas atrodas tikai 60 km attālumā no tuvākās komūnistu karaspēka atrašanās vietas Polijā. Tālāk tiek minēts, ja sabiedroto karaspēku atvilktu no Vācijas, pēdējā kļūtu atkal nacionāli un militāri stipra, un Pad. Savienība to vairs nespētu sevišķi iespaidot. Arī te ir pavisam vienkārša atbilde: — Pad. Savienības interesēs nemaz nav pieļaut Vācijas saimniecisku un militāru atplaukšanu pirmskara apmēros. Jau pašā Vācijas apvienošanas perioda sākumā, komūnistu partijas iespaids būs pietiekami liels, lai ierobežotu ebkādu demokratisku partiju darbību.

Un šis pēdējais fakts ir visvarīgākais, jo vienigais iemesls, kādēļ Pad. Savienība grib Vācijas apvienošanu, ir drošā garantija ,ka komūnistu partija spētu apvienotā Vācijā izdarīt apvērsumu un līdzīgi pārējām Austrumeiropas valstīm pakļaut to Pad. Savienībai. Pēdējā Vācijai uzticās daudz mazāk nekā Rietumeiropas lielvalstis, un tā neapmierinātos tikai ar sava karaspēka novietošanu pie Vācijas robežām, bet vēlēsies tās ievilkšanu Pad. Savienības orbitā.

Rodas jautājums, vai apvienotā Vācijā komūnistu apvērsums iespējams? Ja vēlēšanas izdarītu pēc Maskavas parauga, tad komūnisma uzkundzēšanās ir ļoti iespējama, kaut arī komūnistu partija iegūtu tikai 30 proc. balsu. Ar to pietiktu, lai ar Maskavas atbalstu komūnisti iegūtu vadību daudzās ministrijās un iekšējās kārtības iestādēs, kas būtu pirmais solis komūnistu pučam. Turpretim, ja Maskava tiešām piekristu vēlēšanu izdarīšanai pēc demokratiskiem principiem, tad komūnistu partija neiegūtu vairāk par 10 proc. balsu. Vācijā valdītu Rietumu demokratija un komūnisma draudi nebūtu lielāki kā pašreiz Rietumvācijas republikā. Bet šādam stāvoklim Maskava nepiekristu, jo sekas būtu nacionāla, ļoti spēcīga Vācija. Arī pagājušā kara draudus Maskavas pievārtē krievi nav vēl aizmirsuši: katrā zinā tie negrib piedzīvot vēlreiz šādu stāvokli.

Kāda politiska partija atrastos šādas nacionālas Vācijas priekšgalā? Pirmā valdība droši vien atrastos sociālistu rokās, kaut gan ar pieaugošām nacionālisma jūtām un Šūmachera nāvi, to popularitāte mazinās. Vācija, apvienota uz demokratiskiem principiem rietumu puslodē starp ASV un Pad. Savienību būtu stiprākais spēks, ar ko būtu jārēķinās abām lielvalstīm. Tā iegūtu ne tikai rūpniecības apgabalus, kas pašreiz atrodas Pad. Savienības un Polijas rīcībā, bet arī ļoti auglīgo Pomerāniju un Austrumprūsiju. Vācijai būtu jaunas iespējas kļūt, patstāvīgai ar rūpniecības un lauksaimniecības ražojumiem. Arī Sāras apgabala liktenis tad ar labu vai launu tiktu izšīrts Vācijas labā.

Pie šādiem apstākļiem Vācija arī daudz neraizētos par pastāvošo tirdzniecības līgumu laušanu, kas to saista ar Rietumiem un Austrumiem.

Kāda būtu Vācijas ārpolitikas līnija? Sadarbība ar Austrumiem vai iekļaušanās Rietumeiropas kopējā saimnieciskā un militārā alliansē?

Kā Maskava, tā Rietumu lielvalstis atrastos jaunu problēmu priekšā, un, lai gan krievu karaspēka tuvums dotu Austrumiem lielas priekšrocības, taču jaunais stāvoklis sniegtu zināmas priekšrocības arī Rietumiem. Līdz ar apvienotu un brīvu Vāciju Rietumu demokratijas varētu pāriet no politiskas pasivitātes uz propagandas ofensīvu: Vācijas brīvība tiktu izjusta daudzās Austrumeiropas valstīs, kuras atrodas boļševiku jūgā un nekāda cenzūra nespētu noslēpt patiesību, ka Austrumvācijas iedzīvotāji, kas tikai nesen bija pilnīgā komūnistu varā, atkal ir brīvi! Apspiesto austrumu iedzīvotāji šaja sensacionālā notikumā skaidri redzētu, ka iespējams arī Pad. Savienību „piešmaukt" un komūnismu izmest no drošām pozicijām. Tie redzētu jaunas cerības zīmes arī savai atbrīvošanai, pagrīdes un partizānu kustība pieaugtu un Rietumu propagandas raidījumi un literatūra sētu auglīgu sēklu.

Bet komūnisms nedrīkst pielaut vienā valsts sektorā brīvas vēlēšanas un pakļautās valsts atdošanu tās iedzīvotājiem, kamēr cita valsts daļa tie šādu kustību apspiež viskrasākiem līdzekļiem. Tā arī noslēgumā summējot aprādītos apstākļus par Vācijas apvienošanu, jānāk pie atzinuma, ka, cik vāciešiem arī viļinoši Pad. Savienības priekšlikumi eizliktos, taios ir maz patiesības, bet tikai fantazija, politisks šac'a vilciens laika iegūšanai un nemiera un nesaskaņu radīšanai Rietumvācijas un Rietumu lielvalstu starpā. M.

LATVIEŠU ROVERI VINDZORĀ

No 28. aug. līdz 1. sept. Vindzorā notika Kanadas roveru 13. sagaita, kurā piedalījās arī astoni mūsu brašie jaunekļi — A. Brīvmanis, A. Freibergs, V. Vāgners, A. Vāgners, A. Žigurs, Z. Miezītis, V. Bembers un G. Kārkliņš. Dodamies 150 jūdžu tālajā ceļā, mūsu roveri gan bija dziļi noskumuši, ka tikai astoņiem no viņu saimes bijusi interese piedalīties šai sagaitā, kur bez pašiem mājiniekiem bija pulcējušies arī ungāri un lietuvieši. 250 dalībnieku lielajā pulkā latvieši tomēr ieguva vislielāko ievērību — gan ar savu labo stāju, precizitāti un uzvarām sacensībās, gan arī ar savu viesmīlību, kas izpaudās svētdienas ugunskura vakarā, uz kuru bija aicināti vairāki ungāru, lietuviešu un kanadiešu pārstāvji.

Piedaloties dažādās sacensībās, latviešu vienībā izpelnījās 5 pirmās un 10 otrās vietas, iegūdami sev daudz jaunu draugu, vērtīgu pieredzi un otro vietu kopvērtējumā.

Lai stāstītu par sevi, latviešu roveri nebija arī aizmirsuši paņemt līdz savu karogu, un Latvijas krāsas staltī plivinājās nometnes vietā. Noslēdzoties sagaitai, Kanadas roveri atzinuši, ka latviešu roveru kustība ir daudz spraigāka un brīvākā kā pašiem kanadiešiem, viņu skautošanas māka lielāka un dziļāka, ko tie arī nekautrēdamies pateica saviem latviešu draugiem šķirocies.

Aiz DZELZS aizkara

Rīgas Radiofons un Cīņa stāsta

KAS NOTIEK LATVIJAS SKOLĀS?

Galvenais — komūnisma celšana un sabiedriskais darbs.

Sākoties mācībām skolās klases audzinātāja Kalnarāja tā ievada darbā savus audzēkņus: „Ar savu mācīšanās darbu jūs ieguldīsit zināmu daļu komūnisma celtniecības darbā. Jūsu pienākums rūpīgi sagatavoties katrai stundai . . ." Kāda meitene solās: „Visas klases vārdā apsolu jaunajā mācību gadā uzcītīgi mācīties un nosargāt klases godu. Apsolāmies mācīties tā, lai kļūtu par pilntiesīgām komūnisma celājām."

VISUR KRIEVU VALODA

Rīgas 49. septiņgadīgās skolas 7a klases audzēkne Alda Darbiņa bijusi vasarā Igaunijā. Igauņu valodas nezināšana nav traucējusi: bija viena valoda, ko var saprast katrs, — tā ir draudzības valoda, krievu valoda un tā bērnus tuviināja . . .

Izgl. min. Samsons radiofonā sludina: „Kapitālistu valstīs valda alkātīgi impreriālisti, kara kurinātāji. Smagie darba apstākļi un trūkums tur atrauj darba ļaužu bērnus no mācībām . . . Novēlu jums sekmes mācībās un sabiedriskā darbā.

BĒRNIEM MĀCA NODOT VECĀKUS

Baigais stāsts par „jauno ļeņinieti Pāvilu Morozovu," kas ciniskā kailumā atsedz paņēmienus, ar kādiem Staļiņa valstībā kroplo bērnu dvēseles, vēl vienmēr ir aktuāls skolās un jaunatnes sanāksmēs. Tā jaunatnes pusstundā Rīgas radiofonā atkal dzirdams stāsts par sava tēva nodevēju, šoreiz sakarā ar „varoņa" nāves dienas piemiņu — 3. septembri:

Sibirijas Gerasimovkas šādzas 13 g. v. Pavļiks aktīvi piedalījās sieras avīzes izdošanā, atmaskojot kulakus un viņu rokas puišus. Vietējie kulaki, nikni ienīstot padomju varu, gan atklāti, gan slepeni kaitēja kolchozam: jauca valsts labības sagādes plānu, izlaupīja īpašumus. Pavļika tēvs bija ciema padomes pr-js, Trofims Morozovs; sanāksmēs viņš skaļi slavēja padomju varu, bet aizsargāja kulakus no nodokļiem, izdeva kulakiem iziņas, ka viņi ir nabagi. Pavļiks uzsāka cīņu ar tēvu; ieradās divi partijas biedri tiesai . . . Pēc tiesas Pavļiks ar brāli bija devušies mežā dzērvenes lasīt, kur tiem uzbruka divi kulaki un abus nonāvēja. Māte Tatjana Morozova tagad dzīvo viena, bet saņem tūkstošiem vēstuļu.

LABOJUMS

Sludinājumā Tīru vīnogu sulu iepriekšējā n-rā tel. n-rs ir nepareizs. Jābūt: MO 4054.

Eizenhauera miera recepte

Vēlēšanu kampaņas braucienā turpinājumā republikāņu kandidāts Eizenhauers ieradās Filadelfijā, kur viņu ļoti jūsmīgi sveica desmitiem tūkstošiem ļaužu. Milzīgajā konventa zālē, kur bija sapulcējušies tuvu pie 20 tūkst. klausītāju, Eizenhauers pirmoreiz izskaidroja savu ārpolitisko programmu, kas esot pamata noteikums mieram.

Savu miera recepti, ko viņš atklāja Filadelfijas runā, Eizenhauers bija ietērpis desmit paragrafos.

Vašingtonā jābūt tādai valdībai, kam „mēs paši ticam un uzticamies."

Tādu valdību, kas dāvā uzticību savai tautai.

Ārpolitiku, kam ir pavisam skaidrs, noteikts un pozitīvs gala mērķis.

Jāiegūst sabiedrotie, ko draudzība saista ar mums, Eiropā, Dienvidamerikā, Vidējos Austrumos, Āzijā un Āfrikā.

Ar miera līdzekļiem jāpalīdz dzīvot brīvībā ikvienam, kas to vēlas.

Jādod pelnīts atbalsts Apvienotajām Nācijām.

Amerikai jābūt saimnieciski stiprai un tās produkcijai jāaug diendienā.

Tai jābūt militāri varenai un stiprai, bet jācinās par ilgstošu un pastāvīgu mieru, ko nodrošinātu vispārējā atbruņošanās.

Jāliek lietā visi iedomātie un prakiskie līdzekļi, lai aizkavētu karu, šo līdzekļu starpā arī „pretestības spēki" un „spējīgie diplomāti".

Jāizvairās no valdības valsts dienesta visi tie, kas nodod mūsu iekārtu, vai nelietīgi valkā mūsu uzticību.

DAŽOS VĀRDOS

Inspicēt amerikāņu vienības Triestā, no Parīzes šajā pilsētā ieradies Savienoto Valstu armijas štāba šefs ģenerālis Lavions Kolinss.

°

Tito militārā tiesa piespriedusi nāves sodu četriem dienvidslaviem, kas esot spiegojuši par labu Albānijai, ko līdzīgi citiem satelītiem kontrolē Kremļa čeka.

°

Iestājoties rudeņīgam laikam, šveicei pārsteidzis pirmais agrīnais sniegs. Dažos alpu rajonos, it īpaši valsts austrumterritorijā, sniega biezums sasniedzis veselu pēdu un vairāk.

°

Kritizējot Čečesena t. s. „miera lāpīšanas" politiku, Eizenhauers teica, ka Amerika nedrīkst rimties apkarot agresīvos sasniegumus un plānus, iekāms visu satelītu zemju tautas var brīvi izvēlēties savas valsts formu.

*

Divi augsti ASV pārstāvji Formozas salā publicējuši paskaidrojumu, ka viņi ir oficiāli ieteikuši Savienoto Valstu valdībai pūlēties, lai ķīniešu nacionālsu karaspēks varētu piedalīties cīņās Korejā.

°

Pēkšņi saslimis viceadmirālis Terners Džojs, kas ilgu laiku bija Apvienoto Nāciju galvenais delegāts pamiera sarunām ar sarkanajiem Korejā. Viņš ievietots kara flotes slimnīcā Betesdā.

°

Demokratu kandidāts gubernatora Stīvensens ir liels humora cienītājs un anekdošu teicējs. Ceļā uz Denveru, kur ir viņa prezidenta kandidāta galvenais miteklis, viņa automašīnu apturēja vietējā satiksmes policija, lai atbrīvotu ceļu garām traucošai ātrās palīdzības mašīnai. Caur logu pavēries uz garām skrejošo palīdzības mašīnu, Stīvensens nosaka uz līdzbraucējiem: „Tur droši vien aizved Eizenhaueru. Viņš neizturēja.

*

Par ASV cenu uzraudzības pārvaldes vadītāju iecelts Taigs Vūds. Līdz šim Vūds bija īres kontroles vadītājs un jaunos pieņākumus pārņem no Ellisa Arnala, kas tagad demisionējis. Arnals agrāk bija Džordžijas gubernātors.

Vūds izteicies žurnālistiem, ka daudzi esot brīdinājuši viņu neuzņemties šo nepateicīgo pienākumu, viņš tomēr cerot „piebremzēt" cenu celšanos, un tā mazināt namamāšu dusmas.

*

Džordžijas valsts laikraksts The Columbus Enquirer, kas pastāv jau 125 g. pazinojis, ka vēlēšanu cīņā tas atbalstīs republikāni Eizenhaueru. Tā ir pirmā reize laikraksta garajā pastāvēšanas laikā, kad tas nenostājas aiz demokratu kandidāta. Par neparasto izšķiršanos aizstāvēt republikāni, redaktors raksta, ka viņš nezinot, kā lai izskaidro, ka Columbus Enquirer nostāv aiz tās partijas, aiz kuras bijuši tēvi un tēvu tēvi. Katrā zinā šis solis esot sperts, lai pakalpotu savai tautai.

°

Francūzis Žāns Rikvērs, kas kopā ar citiem sešiem saviem tautiešiem devušies uz Turciju, lai uzmeklētu Noasa šķirsta atliekas, paskaidrojis presei, ka lielo kņadu turku zemē par it kā šķirsta atrašanu esot sacēlis kāds atradums, kas maldina. Ararata kalnos esot uzieta kāda klinšu radze, kam vulkāniska izcelšanās un kas varot gan atgādināt šķirsta izskatu, bet ar pašu šķirstu tai neesot nekāda sakara.

°

Parīzes laikraksti ar skaļiem ievadrakstiem brīdina Starptautiskā pretalkohola kongresa delegātus ,kas sapulcējušies šajā pilsētā no dažādām zemēm, ka viņu pūles ierobežot dzeršanu Francijā nav vairāk nekas, kā tikai cīņa ar vējdzirnavu spārniem. Pirms viņi pieņemot kādus ieteikumus, ko gribētu attiecināt arī uz Franciju, vispirms lai neatstājot neiegaumētu faktu, ka relatīvais krogu, bāru un citu dzertuvju skaits attiekšmē pret iedzīvotājiem šajā zemē esot lielāks kā jebkur pasaulē.

KAS VĒLAS IEGULDĪT

NAUDU BŪVNIECĪBĀ

AR ĻOTI LABIEM NOTEIKUMIEM UN LIKUMĪGU DROŠĪBU, MEKLĒ:

OZOLS CONSTR. Co.

LŪDZU ZVANIET EM 4-9742 VAI RAKSTIET

145 NIAGARA ST., TORONTO H. OZOLAM (475)

PĀRFOTOGRAFĒ FOTOGRAFIJAS,
pēc vajadzības palielinot vai pamazinot

K. KRŪMIŅŠ

72 Edgemere Rd, Quincy 69, Mass. U.S.A.

Garantēts kvalitātes darbs. Mērenas cenas. Korporācijām u. c. studentu organizācijām tagad iespējams atjaunot savus albumus.
Pasūtinot 6 eks. no viena uzņēmuma — 1 par brīvu
Pasūtinot 12 eks. no viena uzņēmuma — 2 par brīvu
Sūtiet ar First Class Mail uzrādot bilžu skaitu un lielumu

DAŽI NORĀDĪJUMI JŪSU PERSONĪGĀS BANKAS OPERĀCIJAS. . .

VIENS NO RAKSTU VIRKNES

VISAS BANKU OPERĀCIJAS KATRA NODAĻA VAR IZDARĪT

Jūs varat izdarīt visas savas bankas operācijas, ieskaitot čeku un skaidras naudas noguldījumus un naudas pārvedumus uz aizjūras zemēm, ikvienā tuvākā Komercbankas (The Canadian Bank of Commerce) nodaļā. Atšķirībā no dažām Eiropas zemēm, Kanadas bankas savas operācijas izdara, lietojot nodaļu sistēmu. Tas nozīmē, ka, kaut arī Jūsu vietējā nodaļa var likties maza esam, tā patiesībā ir daļa no bankas lielās nodaļu organizāciias, kas aptver visu Kanadu. Katra no 614 nodaļām balstās un ir nodrošināta ar bankas līdzekļiem $1.750.000.000 apmērā. — Katra nodaļa, liela vai maza, var Jums izdarīt visus bankas pakalpojumus.
Atcerieties, Jūs varat ar paļāvību izdarīt visas bankas operācijas katrā Kanadas Komercbankas (The Canadian Bank of Commerce) nodaļā.

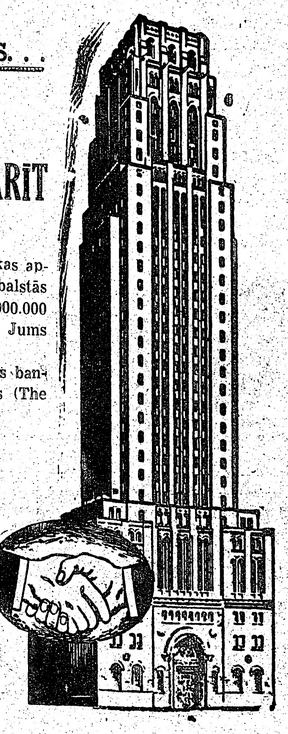

The Canadian Bank of Commerce

KANADAS KOMERCBANKA

APSVEIC JŪS

PĀRI PAR 600 NODAĻU VISĀ KANADĀ

RANGER — IKVIENA PIENĀKUMS NOVĒRST

MEŽU UGUNSGRĒKUS

Paturi prātā!

NEAIZMIRSTI,

ka briesmas, kas cejas no mežu ugunsgrēkiem, nav izbeigušās reizē ar vasaras atvaļinājumiem. Daudzi bīstami ugunsgrēki izceļas arvien. Ja jūs nometņojat mežu rajonos, vai braucat cauri mežiem, esiet uz manīgi ar cigaretēm, sērkociņiem, ugunskuriem, dzirkstīm no vasarnīcu krāsnīm

Informācija par mežu saudzēšanu uz lasītāju vēlēšanos iz iespiesta.

N-112R

RANGER BREWING
COMPANY LIMITED • KITCHENER, ONTARIO